

تحلیلی بر تولید و جایگاه اقتصاد حوزه روستایی در اقتصاد ملی ایران در جهت سیاست گذاری برای توسعه روستایی

نویسنده : کوروش جوادی

کارشناس حساب های اقتصادی مرکز آمار ایران

چکیده

یکی از شاخص های مهم در اقتصاد کلان کشور محصول ناخالص داخلی GDP^۱ است. برای محاسبه تولید یا محصول ناخالص داخلی یا ملی معمولاً از الگوی سیستم حسابداری ملی "SNA"^۲ که توسط سازمان ملل متحد انتشار داده شده است بکار می گیرند. در واقع GDP تجمیع شده ارزش افزوده بخش های اقتصادی به روش تولید است. اگر الگوی حسابداری ملی برای محاسبه تولید بخش های اقتصاد در منطقه (استانی) در مقیاس جغرافیایی کوچک تر بکار بگیریم و آنرا GDPR بنامیم. می توانیم طبق تعریف GDPR براساس اصل اقامت فعالیت اقتصادی، در صورت فراهم بودن داده های آماری، حساب تولید را در سطح جغرافیایی با مقیاس کوچک تر یعنی در حوزه روستایی محاسبه کنیم. حساب تولید اقتصاد روستایی از سلسله فعالیت های اقتصادی است که در حوزه روستایی انجام می شود، بنابراین هر فعالیت اقتصادی که در حوزه روستایی انجام شود، در حیطه اقتصاد روستایی قرار می گیرد. حساب تولید اقتصاد روستایی برگرفته از الگوی حسابداری جامع ملی و هدفمند برای مطالعه کمی و منظم و محاسبه ارزش افزوده فعالیت های اقتصاد در حوزه روستایی، برای یک دوره زمانی معین، معمولاً یک سال را نشان می دهد. بعبارت دیگر نقشی را که حساب های ملی در سطح کلان کشور به عهده دارد، حساب روستایی همان نقش را در حوزه روستایی عهده دار است. با این تفاوت که تبدیل سطح جغرافیایی ملی، در سطح حوزه روستایی فعالیت اقتصادی را شامل می شود. یافته های این گزارش که از نتایج حساب تولید حوزه روستایی که توسط دفتر حساب های اقتصادی مرکز آمار ایران و معاونت توسعه روستایی مناطق محروم کشور برای سالهای ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۳ انجام گرفته است می باشد. یافته های تحقیق نشان می دهد در سال ۱۳۹۱ سهم تولید در حوزه روستایی ۲۶/۶ درصد از تولید ناخالص داخلی اقتصاد کشور دارا بود و این سهم برای سالهای ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ به ترتیب به میزان ۲۷/۰۱ درصد و ۲۶/۴ درصد رسیده است.

^۱ - Gross Domestic product

^۲ - System of National Accounts

واژه های کلیدی : اقتصاد روستایی ، ارزش افزوده ، تولید، بخش های اقتصادی و سیستم حساب های ملی

۱ - مقدمه :

منظور از اقتصاد روستایی سلسله فعالیت های اقتصادی است که در حوزه روستایی انجام می شود، بنابراین هر فعالیت اقتصادی که در محیط آبادی اعم از آبادی های دارای سکونت خانوار و غیر سکونت خانوار انجام می شود، در حیطه اقتصاد روستایی قرار می گیرد. این واژه با اقتصاد کشاورزی کاملاً متمایز هستند. اقتصاد کشاورزی، صرفاً شامل فعالیت های اقتصادی وابسته به بخش کشاورزی، یعنی زراعت، باغداری، مرغداری و دامداری و تولید سایر محصولات کشاورزی است. حال اینکه اقتصاد روستایی، شامل تمامی فعالیت های اقتصادی است که در حوزه روستایی انجام می شود، اعم از کشاورزی و یا غیر کشاورزی، نظیر فعالیت های استخراج معادن زغال سنگ ، نفت خام و گاز طبیعی، صنعت، ساختمان، بازرگانی (عمده فروشی و خرده فروشی)، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای شخصی و خانگی، هتلداری و رستوران داری، حمل و نقل و ارتباطات، فعالیت هایی که توسط دولت در این حوزه انجام می شود مانند امور عمومی و یا ارائه خدمات آموزش، بهداشت و درمان، دامپزشکی و یا سایر فعالیت ها مانند فعالیت های کسب و کار، واسطه گری های مالی، خدمات مذهبی، فرهنگی و تفریحی، ورزشی و خدمات عمومی و شخصی است. بطور کلی تمام فعالیت های اقتصادی که تولید کالا و خدمات که توسط خانوارهای ساکن روستا یا غیر ساکن صرف نظر اینکه مالکیت آن ملی یا دولتی و یا مالکیت خصوصی باشد شامل می شود. آنچه در اینجا مورد نظر ما محدوده جغرافیایی در حوزه روستایی است.

ایران دارای ۱۶۲۸۷۹۲ کیلومتر مربع و تعداد ۱۲۴۶ شهرو ۹۷۵۳۸ آبادی می باشد. طبق تعریف آبادی محدوده ای است واقع در یک دهستان (تعداد ۲۵۸۹)، با حدود ثبتي یا عرفی مستقل و خارج از محدوده شهرها یا آبادی دیگر که به دلیل وجود فعالیت انسان در تمام یا بخشی از آن، قابل تشخیص و معمولاً دارای نام خاصی است. آبادی یک نقطه جغرافیایی محسوب می شود و شامل اراضی کشاورزی و یا غیر کشاورزی و اماکن محل فعالیت یا سکونت انسان است. آبادی ممکن است یک ده، یک مزرعه، یک مکان، یک معدن ، پاسگاه، ایستگاه راه آهن و امثال آن باشد.

مناطق ایران به دلیل تنوع شرایط اقلیم آب و هوایی و همچنین تفاوت در قابلیت ها و توان های محیط زیستی، فعالیت های اقتصادی در روستاها یکسان نبوده و خصوصیات اقتصادی و اجتماعی روستاهای هر استان نسبت به دیگر استانها متفاوت است به همین علت مهاجرت ها صورت می گیرد. لازم است اشاره شود پیش از این در گذشته اقتصاد روستایی ایران، همچون بسیاری از کشورها ، فعالیت زراعت و دامداری تلقی می شد. اما در

دوره کنونی علاوه بر فعالیت کشاورزی، صنعتی و رشته فعالیت خدمات نیز درحوزه روستایی رو به رشد و جایگاه ویژه ای دارد. این گزارش در دو بخش می باشد. بخش اول: تحلیلی بر تولید و مصرف خانوار بخش دوم: مهاجرت و علت های آن.

۲- اهمیت اقتصاد روستایی

یکی از مؤلفه های مهم و تأثیرگذار در اقتصاد روستایی، میزان تولید و جمعیت روستائینی، وضعیت و کیفیت زندگی روستایی اشتغال و درکنار آن در نظر گرفتن تحولات اقتصادی است. می دانیم مهم ترین عامل مهاجرت درحوزه روستایی بیکاری است. تاکنون اقتصاد روستایی نتوانسته مازاد نیروی کارالخصوص افراد تحصیلات عالی را جذب کند. اگر امروز بالغ بر ۳ میلیون و سیصد و نه هزار نفر دانش آموز درکشور داریم که حدوداً ۲۳ درصد آن در جامعه روستایی مشغول تحصیل هستند. در آینده نزدیک برای گذار ازمرحله آموزش درمقطع بالاتر قطعاً این تعداد نیز سیر سفر جامعه شهری در پیش خواهند گرفت. البته عوامل متعددی دیگری نیز می تواند مهاجرت روستائیان به شهرها را تحت تاثیر قرار دهد که برخی از این عوامل بطور کلی عبارتند از:

- عدم توازن درآمدی اقتصاد روستایی و شهری
- عدم برخورداری از امکانات و تسهیلات مشابه خانوارهای شهری در خانوارهای روستایی
- استهلاک دارایی های سرمایه در ساختمان و ماشین آلات، بطور کلی بازده پائین تولید در حوزه روستایی و طولانی بودن زمان بازگشت سرمایه گذاری
- تفاوت درآمدها و دستمزدها در بخش های اقتصاد سنتی یعنی بخش کشاورزی و در جامعه شهری پرداختی دستمزد در بخش صنعت و بخش خدمات
- نگرش و نگاه تحقیر آمیز به فرهنگ روستایی
- مهاجرت بدلیل تحصیل و یا آموزش و یا پیروی از خانوار
- محدودیت آب و عدم برخورداری از منابع آبی و زمین های حاصلخیزی
- اختلاف درآمد خانوارهای روستایی در مقایسه با خانوارهای شهری

۳- جامعه آماری و پوشش طرح تحقیق

کلیه رشته فعالیت اقتصادی که در حوزه روستایی واقع شده اند جامعه آماری این طرح می باشد.

۴- پوشش جغرافیایی طرح:

کلیه فعالیت‌های اقتصادی در ۹۷۵۳۸ آبادی دارای سکونت خانوار و غیرسکونت خانوار در ۳۱ استان کشور پوشش این طرح می باشد .

۵ - مبانی نظری و روش تحقیق :

مبانی نظری این تحقیق از الگوی حسابداری ملی است که براساس سیستم حساب های ملی SNA توسط سازمان ملل ارائه شده است و معیاری برای اندازه گیری تولید ناخالص داخلی (GDP^۳) است. یکی از روش ها برای محاسبه این متغیر روش تولید است که از حاصل جمع ارزش افزوده بخش های اقتصادی بدست می آید. ارزش افزوده ناخالص هر فعالیت اقتصادی برابر است با ارزش ستانده منهای مصرف واسطه ای آن فعالیت است .

رابطه ۱ - مصرف واسطه - ستانده = ارزش افزوده ناخالص

GDP برابر است با حاصل جمع ارزش افزوده ناخالص کلیه تولید کنندگان مقیم آن کشور یا یک منطقه است . بنابراین اگر جمع ستانده و جمع مصرف واسطه فعالیت های اقتصادی را داشته باشیم GDP یا محصول ناخالص داخلی برابر با ارزش همه کالاها و خدمات تولید شده در یک دوره منهای کالاها و خدمات مصرف شده در فرآیند تولید طی همان دوره بعلاوه خالص مالیات بر واردات می باشد. در اینصورت GDP از رابطه زیر به دست می آید:

رابطه ۲- خالص مالیات بر واردات + مصرف واسطه - ستانده = GDP

با جایگزین کردن تساوی (۱) در تساوی (۲)، تساوی (۳) حاصل می شود:

رابطه ۳- خالص مالیات بر واردات + ارزش افزوده ناخالص = GDP

ارزش افزوده ناخالص پس از کسر کارمزد احتسابی یا فیزییم می باشد. GDP سطح تولید را اندازه گیری می کند. سطح تولید از این نظر مهم است که تعیین می کند تا چه اندازه تولید یک کشور می تواند مصرف واسطه ای بخش های اقتصادی و یا چه میزان آن مصرف تقاضای نهایی شود و نیز سطح اشتغال را تحت تأثیر قرار دهد.

مصرف یکی از مهمترین عواملی است که بر رفاه یک جامعه تأثیر می گذارد، البته این فقط یکی از عوامل متعدد است و البته مخارج کل به عوامل دیگری نیز وجود دارد نظیر اکتشافات علمی و ابداعات که می تواند اثرات مثبتی بر سطح رفاه جامعه داشته باشد و یا عواملی نظیر فجایع طبیعی و جنگ که می تواند اثرات منفی بر رفاه جامعه داشته باشد.

^۳-Gross Domestic product

۵-۱ - روش تحقیق: در این پژوهش با توجه به ویژگی موضوع مورد مطالعه و همچنین تنوع شاخصها و متغیرهای مختلف به لحاظ مفهومی و کاربردی، روش مطالعه اسنادی و گردآوری آمار و اطلاعات ثبتي، آمار حساب های ملی و منطقه ای و حساب تولید روستایی، نتایج طرح های آماری بخش های صنعت، معدن، کشاورزی، هتل و رستوران، حمل و نقل، ساختمان، بیلان عملکرد سازمان آب، برق و توزیع گاز طبیعی و سایر بخش های خدمات، قانون بودجه کشور، نتایج هزینه درآمد خانوارهای شهری و روستایی کشور می باشد.

تعاریف و اژه های بکار گرفته در این تحقیق

۶ - ستانده :

ستانده (محصول)، کالاها و خدماتی است که در یک واحد نهادی یا بنگاه اقتصادی تولید شده و برای استفاده در خارج از آن واحد مبادله شده و یا خود مصرفی بوده قرار می گیرد.

۷ - مصرف واسطه :

مصرف واسطه عبارت از ارزش کالاها و خدماتی است که به صورت نهاده ی تولید در یک فرایند تولید در آن مصرف می شوند، به استثنای مصرف دارایی های ثابت مصرف واسطه ای می باشد. کالاها و خدمات ممکن است در فرایند تولید تغییر شکل داده یا کاملاً مصرف شوند.

بعضی از داده ها بعد از تغییر شکل و تشکیل ستانده، مجدداً وارد یک فرایند تولید دیگر می شوند و بعضی دیگر نظیر برق و اکثر خدمات، به طور کامل در فرایند تولید مصرف می شوند.

مصرف کالاها و خدمات نظیر مواد اولیه، برق، آب، سوخت، لوازم التحریر، ارتباطات، حمل و نقل، تعمیرات جزئی ساختمان و ماشین آلات و در بخش صنعت شامل : مواد اولیه تولید و در بخش کشاورزی شامل : بذر، کود، هزینه کاشت، داشت و برداشت و امثال آنها مصارف واسطه محسوب می شود.

محصول (تولید) ناخالص داخلی GDP یا GDP :

محصول اخالص داخلی حاصل جمع ارزش افزوده بخش های اقتصادی که پس از کسر کارمزد احتسابی یا فیزییم باضافه خالص مالیات بر واردات می باشد.

بخش اول : تحلیلی بر تولید اقتصاد حوزه روستایی

۸ - نتایج کلی طرح و تحلیلی بر اقتصاد حوزه روستایی کشور در طی سالهای ۹۳-۱۳۹۱

- سال ۱۳۹۱ کل تولید ناخالص داخلی حوزه روستایی به قیمت‌های جاری به ارزش ۱۹۵۸۱۴ میلیارد تومان و معادل ۲۶/۶ درصد تولید کشور می‌باشد

- تولید سرانه حوزه روستایی ۹ میلیون تومان

- تولید سرانه کشاورزی خانوارهای روستایی ۳/۳ میلیون تومان است.

- اختلاف تولید سرانه حوزه روستایی با تولید سرانه کشاورزی ۵/۸ میلیون تومان می‌باشد.

این ارقام نشان می‌دهد که بخشی از فعالیت اقتصادی در حوزه روستایی جزء درآمد ملی مانند : نفت ، معادن طلا ، مس و.. که تحت انحصار و مالکیت دولت می‌باشد و برخی از درآمد در حوزه روستایی متعلق به مالکان شهری صاحب سرمایه می‌باشد. به عبارات دیگر می‌توان نتیجه گرفت ، آنچه نصیب درآمد ساکنان روستایی می‌شود درآمد حاصل از بخش کشاورزی است.

- سال ۱۳۹۲ کل تولید ناخالص داخلی حوزه روستایی به قیمت‌های جاری به ارزش ۲۷۳۷۸۱ میلیارد تومان و معادل ۲۷/۱ درصد تولید کشور می‌باشد. تولید سرانه حوزه روستایی ۱۲/۸ میلیون تومان و تولید سرانه کشاورزی خانوارهای روستایی ۴/۸ میلیون تومان است. اختلاف تولید سرانه با تولید سرانه کشاورزی ۷/۹ میلیون تومان می‌باشد.

- سال ۱۳۹۳ کل تولید ناخالص داخلی حوزه روستایی به قیمت‌های جاری به ارزش ۳۰۳۵۷۱ میلیارد تومان و معادل ۲۶/۴ درصد تولید کشور می‌باشد. تولید سرانه حوزه روستایی ۱۴/۲ میلیون تومان و تولید سرانه کشاورزی خانوارهای روستایی ۵/۸ میلیون تومان است. اختلاف تولید سرانه اقتصاد روستایی با تولید سرانه کشاورزی ۸/۳ میلیون تومان می‌باشد.

جدول ۱- ارزش افزوده بخش های اقتصادی و تولید ناخالص داخلی بانفت اقتصاد حوزه روستایی کشور

سال ۱۳۹۳-۹۱ میلیارد ریال

فعالیت های اقتصادی	ارزش افزوده سال ۱۳۹۱ میلیارد ریال	ارزش افزوده سال ۱۳۹۲ میلیارد ریال	ارزش افزوده سال ۱۳۹۳ میلیارد ریال
کشاورزی، شکار و جنگلداری	۷۰۵۸۱۰	۱۰۳۷۷۶۵	۱۲۴۷۵۶۸
ماهگیری	۲۵۸۱۸	۳۸۰۱۳	۴۹۶۲۵
معادن	۵۳۰۹۳۶	۸۰۸۹۲۸	۷۱۷۹۹۸
صنعت	۳۰۸۰۶۵	۳۶۵۹۲۳	۴۲۳۶۵۹
تأمین آب، برق و گاز طبیعی	۷۴۶۸۴	۷۴۶۵۰	۱۰۹۶۴۵
ساختمان	۲۸۰۵۷	۳۳۱۲۹	۳۳۸۳۱
عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها	۵۸۷۸۴	۷۳۵۷۸	۱۵۹۱۸۴
هتل و رستوران	۲۹۹۹	۴۳۵۹	۱۸۰۸۶
حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات	۳۳۰۷۲	۷۷۳۷۲	۶۷۲۶۷
واسطه گری های مالی	۷۴۹۶	۷۹۸۱	۶۲۶۵
مستغلات، کرایه و خدمات کسب و کار	۶۶۸۱۰	۸۴۹۷۸	۹۱۷۹۷
اداره امور عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۴۱۵۷۶	۲۹۶۸۶	۲۷۲۴۲
آموزش	۴۳۵۶۵	۶۵۲۹۰	۴۶۵۵۰
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۸۹۶۷	۱۱۹۷۶	۹۷۸۳
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۳۶۹۱	۴۶۱۹	۴۶۳۸
جمع	۱۹۴۰۳۳۰	۲۷۱۸۲۴۶	۳۰۱۳۱۳۶
خالص مالیات بر واردات	۱۷۸۱۲	۱۹۵۷۱	۲۲۵۷۷
تولید ناخالص داخلی	۱۹۵۸۱۴۲	۲۷۳۷۸۱۸	۳۰۳۵۷۱۴

منبع: حساب های اقتصاد روستایی دفتر حساب های اقتصادی مرکز آمار ایران و پژوهشکده ی آمار. محاسبات توسط محقق

جدول ۲ - مقایسه تولید ناخالص داخلی سرانه و ارزش افزوده سرانه بخش کشاورزی در جامعه روستایی کشور

نفر / میلیون ریال

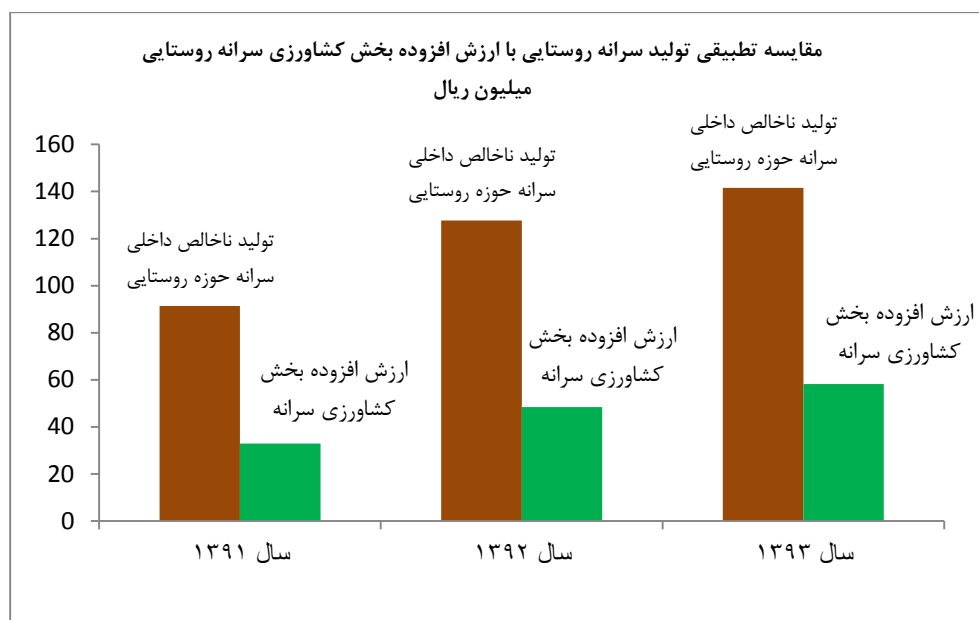
شرح	سرانه سال ۱۳۹۱ نفر / میلیون ریال	سرانه سال ۱۳۹۲ نفر / میلیون ریال	سرانه سال ۱۳۹۳ نفر / میلیون ریال
جمعیت کل کشور	۷۶۰۳۸۰۰۰	۷۶۹۴۲۰۰۰	۷۷۸۵۶۰۰۰
جمعیت شهری	۵۴۶۱۲۰۰۰	۵۵۵۰۶۰۰۰	۵۶۴۰۸۰۰۰
جمعیت روستایی	۲۱۴۲۶۰۰۰	۲۱۴۳۶۰۰۰	۲۱۴۴۸۰۰۰
سرانه تولید ناخالص داخلی کشور	۹۷	۱۳۲	۱۴۸
سرانه تولید ناخالص داخلی اقتصاد شهری	۹۹	۱۳۳	۱۵۰
سرانه تولید ناخالص داخلی حوزه روستایی	۹۱	۱۲۸	۱۴۲
سرانه ارزش افزوده بخش کشاورزی خانوارهای روستایی	۳۳	۴۸	۵۸
هزینه مصرف کالاها و خدمات سرانه خانوارهای روستایی	۲۹	۳۵	۳۸
اختلاف تولید سرانه با ارزش افزوده بخش کشاورزی سرانه روستایی	۵/۸	۷/۹	۸/۳

منبع: حساب های اقتصاد روستایی دفتر حساب های اقتصادی مرکز آمار ایران. محاسبات توسط محقق

نتیجه گیری کلی:

براساس نتایج طرح: علت کاهش تولید ناخالص داخلی حوزه روستایی در سال ۱۳۹۲ مربوط به بخش استخراج نفت خام و گاز طبیعی بخاطر تحریم اقتصادی است. همانگونه که ملاحظه می شود. تولید بخش معادن کشور در حوزه روستایی انجام می گیرد ولی ارزش افزوده حاصل آن جز منابع ملی محسوب می شود. همچنین بخش های صنعت، ماهیگیری و حتی بخشی از فعالیت های کشاورزی، عمده فروشی و خرده فروشی اگر چه در حوزه روستایی تولید می شوند اما منابع و ارزش افزوده اینگونه فعالیت های نیز نصیب مالکان و صاحبان بنگاه ها در جامعه شهری می شوند. به عبارت دیگر می توانیم چنین قضاوت کنیم تولید ناخالص داخلی حوزه

روستایی که نصیب خانوارهای روستایی می شود، همان درآمد حاصل از بخش کشاورزی است. این رقم در جدول ۲ نشان داده شده است و ملاحظه می شود که اختلاف تولید سرانه حوزه روستایی با تولیدات سرانه بخش کشاورزی در سال ۱۳۹۱، ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ به ترتیب به میزان ۵/۸، ۷/۹ و ۸/۳ میلیون تومان می باشد. در حالیکه جمعیت روستایی نسبت به کل جمعیت به میزان ۲۸ درصد در سال ۱۳۹۵ به ۲۶ درصد می باشد.

مصرف سرانه خانوارهای روستایی

منظور از مصرف سرانه خانوارهای روستایی عبارت از: هزینه نهایی سرانه خانوارهای بابت کالاهای خوراکی و غیرخوراکی که شامل: پوشاک، هزینه سوخت، روشنایی و هزینه مسکن؛ بهداشت و درمان، آموزش و تحصیل و خرید کالاهای شخصی و خانگی و سایر در یک دوره زمانی معمولاً یک سال تمام می باشد. مصرف سرانه خانوارهای روستایی در این سالها به ترتیب ۲/۹، ۳/۵ و ۳/۸ میلیون تومان می باشد. اگر تفاوت درآمد سرانه کشاورزی با سرانه مصرفی خانوارهای روستایی محاسبه کنیم، ملاحظه می شود درآمد و یا عایداتی که به عنوان پس انداز یا مصرف در دوره بعد برای خانوارهای روستایی از ۳۰۰ هزار تومان سال ۱۳۹۱ به ۱/۴ میلیون تومان در سال ۱۳۹۳ را نشان می دهد. یعنی نا اطمینانی پس انداز در خانوارهای روستایی است.

سال	درآمد خانوار شهری	درآمد خانوار روستایی	نسبت درآمدی خانوار روستایی به خانوار شهری (درصد)	شکاف درآمدی
				درصد
۱۳۵۳	۱۸۶۶۹۸	۸۸۴۳۶	۴۷,۳۷	۵۲,۶۳
۱۳۵۴	۳۲۶۰۵۷	۱۱۱۹۱۶	۳۴,۳۲	۶۵,۶۸
۱۳۵۵	۳۸۷۳۹۳	۱۲۰۹۱۳	۳۱,۲۱	۶۸,۷۹
۱۳۵۶	۴۴۸۷۲۹	۱۶۶۳۰۸	۳۷,۰۶	۶۲,۹۴
۱۳۵۷	۴۸۱۵۸۸	۱۹۲۲۱۵	۳۹,۹۱	۶۰,۰۹
۱۳۵۸	۵۱۴۴۴۶	۲۱۳۲۸۵	۴۱,۴۶	۵۸,۵۴
۱۳۵۹	۶۰۸۸۴۹	۲۷۰۵۱۲	۴۴,۴۳	۵۵,۵۷
۱۳۶۰	۶۵۹۲۲۵	۳۱۲۱۴۳	۴۷,۳۵	۵۲,۶۵
۱۳۶۱	۷۰۹۶۰۱	۳۹۱۸۲۵	۵۵,۲۲	۴۴,۷۸
۱۳۶۲	۹۱۸۳۸۶	۴۷۱۹۲۷	۵۱,۳۹	۴۸,۶۱
۱۳۶۳	۱۰۳۴۱۷۰	۵۲۴۶۲۴	۵۰,۷۳	۴۹,۲۷
۱۳۶۴	۱۰۳۷۰۸۰	۵۳۱۰۹۴	۵۱,۲۱	۴۸,۷۹
۱۳۶۵	۱۱۲۶۶۳۹	۵۶۸۵۵۸	۵۰,۴۶	۴۹,۵۴
۱۳۶۶	۱۱۴۹۲۹۶	۷۲۳۲۰۵	۶۲,۹۳	۳۷,۰۷
۱۳۶۷	۱۳۳۹۹۷۰	۹۰۸۶۲۷	۶۷,۸۱	۳۲,۱۹
۱۳۶۸	۱۴۶۷۴۳۶	۱۰۱۲۲۸۴	۶۸,۹۸	۳۱,۰۲
۱۳۶۹	۲۰۱۰۵۴۷	۱۲۵۱۰۶۷	۶۲,۲۳	۳۷,۷۷

منبع: نتایج هزینه درآمد خانوارهای شهری و روستایی. محاسبات توسط محقق

سال	درآمد خانوار	درآمد خانوار	نسبت درآمدی خانوار روستایی	شکاف درآمدی
	شهری	روستایی	به خانوار شهری (درصد)	درصد
۱۳۷۰	۲۸۴۰۸۲۶	۱۵۶۳۱۲۵	۵۵	۴۵
۱۳۷۱	۳۵۴۱۲۷۷	۱۹۷۳۸۳۸	۵۵,۷	۴۴,۳
۱۳۷۲	۴۴۲۵۶۱۱	۲۲۷۹۷۶۴	۵۱,۵	۴۸,۵
۱۳۷۳	۵۷۲۹۷۳۲	۳۲۹۳۴۹۸	۵۷,۵	۴۲,۵
۱۳۷۴	۷۳۶۸۲۴۳	۴۵۶۱۳۴۸	۶۱,۹	۳۸,۱
۱۳۷۵	۹۸۷۹۳۵۸	۵۸۶۵۰۲۷	۵۹,۴	۴۰,۶
۱۳۷۶	۱۲۱۱۵۶۵۶	۷۴۴۴۸۱۶	۶۱,۵	۳۸,۶
۱۳۷۷	۱۵۱۵۱۸۹۴	۹۳۶۷۷۶۰	۶۱,۸	۳۸,۲
۱۳۷۸	۱۸۵۶۴۹۵۲	۱۱۵۶۱۵۳۴	۶۲,۳	۳۷,۷
۱۳۷۹	۲۲۳۸۷۷۲۵	۱۳۰۴۷۴۱۱	۵۸,۳	۴۱,۷
۱۳۸۰	۲۵۸۳۱۵۲۷	۱۵۲۰۰۱۴۹	۵۸,۸	۴۱,۲
۱۳۸۱	۳۳۱۰۴۸۶۸	۱۹۰۰۲۶۱۰	۵۷,۴	۴۲,۶
۱۳۸۲	۳۹۲۰۲۴۲۷	۲۴۰۴۰۴۲۱	۶۱,۳	۳۸,۷
۱۳۸۳	۴۷۲۶۷۷۸۴	۲۷۸۸۳۶۵۶	۵۹	۴۱
۱۳۸۴	۵۳۶۷۸۲۸۲	۳۴۴۷۴۶۸۶	۶۴,۲	۳۵,۸
۱۳۸۵	۶۵۵۰۹۱۰۸	۳۹۱۲۸۸۳۰	۵۹,۷	۴۰,۳
۱۳۸۶	۷۷۹۹۴۲۵۷	۴۷۱۰۶۹۴۹	۶۰,۴	۳۹,۶
۱۳۸۷	۸۸۲۱۹۳۸۶	۴۸۴۲۳۸۷۴	۵۴,۹	۴۵,۱
۱۳۸۸	۹۳۶۰۲۸۳۴	۵۲۴۳۷۶۰۰	۵۶	۴۴
۱۳۸۹	۱۰۶۱۵۵۹۷۴	۵۹۳۳۶۸۷۵	۵۵,۹	۴۴,۱
۱۳۹۰	۱۳۰۳۰۱۴۴۵	۷۹۷۲۶۹۴۸	۶۱,۲	۳۸,۸
۱۳۹۱	۱۶۷۲۴۱۴۴۲	۱۰۱۲۸۱۳۶۲	۶۰,۶	۳۹,۴
۱۳۹۲	۲۰۴۴۱۰۰۷۹	۱۲۰۹۵۵۲۷۸	۵۹,۲	۴۰,۸
۱۳۹۳	۲۴۱۳۱۸۰۰۰	۱۳۹۰۵۱۰۰۰	۵۷,۶	۴۲,۴
۱۳۹۴	۲۷۸۸۷۲۰۰۰	۱۶۱۰۳۸۰۰۰	۵۷,۷	۴۲,۳
۱۳۹۵	۳۱۷۲۱۰۰۰۰	۱۷۶۸۶۶۰۰۰	۵۵,۸	۴۴,۲

منبع : نتایج هزینه درآمد خانوارهای شهری و روستایی . محاسبات توسط محقق

سهم ارزش افزوده هربخش در تولید ناخالص داخلی حوزه روستایی

یافته‌های تحقیق براساس محاسبات حساب تولید اقتصاد روستایی در سال ۱۳۹۳ نشان می‌دهد. بخش کشاورزی در حوزه روستایی ۸۸/۱ درصد از ارزش افزوده کشاورزی کشور را دارا می‌باشد یعنی عمده فعالیت کشاورزی در حوزه روستایی صورت می‌گیرد. همچنین سهم ارزش افزوده هریک از فعالیت‌های اقتصادی در حوزه روستایی عبارت است: بخش ماهیگیری ۸۷/۶درصد، بخش معدن ۷۲/۹ درصد، صنعت ۲۴/۱ درصد، تأمین آب، برق و توزیع گاز طبیعی ۱۳/۳درصد، ساختمان ۶/۹درصد، عمده‌فروشی و خرده‌فروشی، تعمیر وسایل نقلیه ۹/۲ درصد، هتل و رستوران ۱۴/۸ درصد، حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات ۶/۷درصد، واسطه‌گرهای مالی ۲/۸ درصد، مستغلات، کرایه و خدمات کسب و کار ۶/۷ درصد، اداره امور عمومی، دفاعی و تأمین اجتماعی اجباری ۵ درصد، آموزش ۱۲/۹ درصد، بهداشت و مددکاری اجتماعی ۲/۶ درصد و سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی ۲/۵درصد.

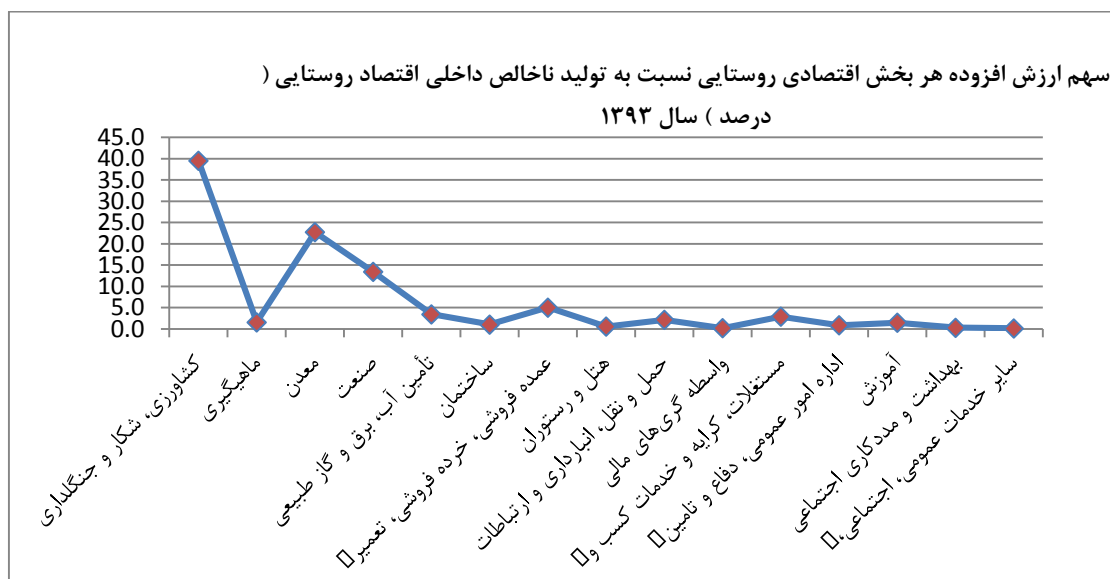
جدول ۳ - سهم ارزش افزوده بخش های اقتصاد حوزه روستایی نسبت به تولید کل کشور سال ۱۳۹۳-۹۱ درصد

فعالیت های اقتصادی	سهم ارزش افزوده سال ۱۳۹۱ درصد	سهم ارزش افزوده سال ۱۳۹۲ درصد	سهم ارزش افزوده سال ۱۳۹۳ درصد
کشاورزی، شکار و جنگلداری	۹۳,۷	۸۳,۷	۸۸,۱
ماهیگیری	۸۶,۳	۸۷,۹	۸۷,۶
معدن	۷۲,۰	۷۲,۷	۷۲,۹
صنعت	۲۷,۳	۲۴,۴	۲۴,۱
تأمین آب، برق و گاز طبیعی	۱۵,۰	۱۰,۱	۱۳,۳
ساختمان	۷,۲	۶,۶	۶,۹
عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها	۵,۶	۵,۰	۹,۲
هتل و رستوران	۴,۲	۴,۳	۱۴,۸
حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات	۵,۶	۹,۹	۶,۷
واسطه گری‌های مالی	۳,۷	۳,۷	۲,۸
مستغلات، کرایه و خدمات کسب و کار	۷,۲	۷,۰	۶,۷
اداره امور عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۱۲,۹	۷,۰	۵,۰
آموزش	۱۷,۷	۲۳,۲	۱۲,۹
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۳,۹	۳,۹	۲,۶
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۳,۰	۲,۹	۲,۵
جمع	۲۶,۶	۲۷,۰	۲۶,۳
خالص مالیات بر واردات	۲۶,۱	۳۷,۱	۴۶,۸
تولید ناخالص داخلی	۲۶,۶	۲۷,۰	۲۶,۴

منبع: اطلاعات حساب های منطقه ای و نتایج طرح های آماری مرکز آمار ایران - محاسبات توسط محقق

ساختار تولید ناخالص داخلی حوزه روستایی

یافته‌های تحقیق براساس محاسبات میزان تولید ناخالص اقتصاد در حوزه روستایی بالغ بر ۳۰۳۵۷۱۳ میلیارد ریال در سال ۱۳۹۳ می باشد : که از این رقم سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی در حوزه روستایی ۴۱/۱ درصد از تولید ناخالص حوزه روستایی را به خود اختصاص داده و همچنین سهم ارزش افزوده سایر بخش های اقتصادی در حوزه روستایی عبارت است از: ماهیگیری ۱/۶درصد، معدن ۲۳/۷ درصد، صنعت ۱۴ درصد، تأمین آب، برق و توزیع گاز طبیعی ۳/۶درصد، ساختمان ۱/۱درصد، عمده‌فروشی و خرده‌فروشی، تعمیر وسایل نقلیه ۵/۲ درصد، هتل و رستوران ۰/۶ درصد، حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات ۲/۲درصد، واسطه‌گرهای مالی ۰/۲ درصد، مستغلات، کرایه و خدمات کسب و کار ۳ درصد، اداره امور عمومی، دفاعی و تأمین اجتماعی اجباری ۰/۹ درصد، آموزش ۱/۵ درصد، بهداشت و مددکاری اجتماعی ۰/۳ درصد و سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی ۰/۲درصد.

جدول ۳-۱: ارزش افزوده بخش های اقتصادی کل کشور و بخش های اقتصاد روستایی و شهری به قیمت جاری به تفکیک رشته فعالیت های اقتصادی در سال ۱۳۹۳ (ارزش میلیارد ریال)

بخش های اقتصادی	ارزش افزوده بخش های اقتصاد کل کشور-میلیارد ریال	ارزش افزوده بخش های اقتصاد شهری --میلیارد ریال	ارزش افزوده بخش های اقتصاد روستایی --میلیارد ریال	سهم هر بخش اقتصاد روستایی (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری	۱۴۱۶۶۵۲	۱۶۹۰۸۴	۱۲۴۷۵۶۸	۴۱,۱
ماهگیری	۵۶۶۴۳	۷۰۱۸	۴۹۶۲۵	۱,۶
معادن	۹۸۵۱۸۸	۲۶۷۱۹۰	۷۱۷۹۹۸	۲۳,۷
صنعت	۱۷۵۹۸۹۲	۱۳۳۶۲۳۳	۴۲۳۶۵۹	۱۴,۰
تأمین آب، برق و گاز طبیعی	۸۲۲۹۲۶	۷۱۳۲۸۱	۱۰۹۶۴۵	۳,۶
ساختمان	۴۸۸۳۶۶	۴۵۴۵۳۵	۳۲۸۳۱	۱,۱
عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها	۱۷۲۹۴۳۹	۱۵۷۰۲۵۵	۱۵۹۱۸۴	۵,۲
هتل و رستوران	۱۲۱۸۷۸	۱۰۳۷۹۲	۱۸۰۸۶	۰,۶
حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات	۱۰۰۷۷۲۲	۹۴۰۴۵۵	۶۷۲۶۷	۲,۲
واسطه گری های مالی	۲۲۰۱۵۹	۲۱۳۸۹۴	۶۲۶۵	۰,۲
مستغلات، کرایه و خدمات کسب و کار	۱۳۶۰۹۵۴	۱۲۶۹۱۵۷	۹۱۷۹۷	۳,۰
اداره امور عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۵۴۷۸۹۱	۵۲۰۶۴۹	۲۷۲۴۲	۰,۹
آموزش	۳۶۱۴۳۵	۳۱۴۸۸۵	۴۶۵۵۰	۱,۵
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۳۷۳۸۹۰	۳۶۴۱۰۷	۹۷۸۳	۰,۳
سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی	۱۸۵۸۸۴	۱۸۱۲۴۶	۴۶۳۸	۰,۲
جمع	۱۱۴۳۸۹۱۹	۸۴۲۵۷۸۱	۳۰۱۳۱۳۸	۹۹,۳
خالص مالیات بر واردات	۴۸۲۵۱	۲۵۶۷۶	۲۲۵۷۵	۰,۷
تولید ناخالص داخلی	۱۱۴۸۷۱۷۰	۸۴۵۱۴۵۷	۳۰۳۵۷۱۳	۱۰۰

ماخذ: نتایج حساب های ملی، و حورزه روستایی مرکز آمار ایران محاسبه توسط محقق

مقایسه تطبیقی ارزش افزوده بخش های اقتصادی به تفکیک فعالیت های تولیدی و خدماتی

یکی دیگر یافته‌ها از نتایج تحقیق نوع تولیدات در اقتصاد حوزه روستایی در مقایسه با اقتصاد شهری است. بطوریکه مشاهده می شود. در اقتصاد حوزه روستایی در سال ۱۳۹۱ به میزان ۸۱/۶ درصد ارزش افزوده مربوط به فعالیت تولید کالا بوده (کالاهای و محصولات کشاورزی ، معدنی ، صنعتی و ساختمان) و ۱۸/۴ درصد ارزش افزوده آن مربوط به بخش خدمات (هتل و رستوران ، تامین آب ، برق و گاز طبیعی ، حمل و نقل ، واسطه گریهای مالی ، امور عمومی ، بازرگانی ، مستغلات و خدمات کسب و کار ، آموزش ، بهداشت و سایر خدمات می باشد. همچنین این سهم در سال ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ به ترتیب سهم تولید کالاها ۸۳/۳ و ۷۸/۳ درصد و سهم ارزش افزوده خدمات ۱۶/۷ و ۲۱/۷ درصد می باشد.

جدول ۴ - سهم ارزش افزوده بخش های اقتصادی به تفکیک تولیدی و خدماتی در جامعه مناطق شهری و روستایی در سال ۱۳۹۱ (درصد)

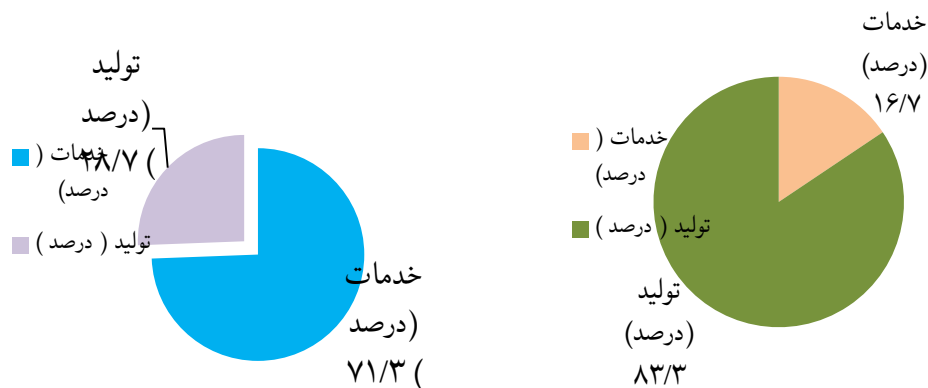
شرح	سهم ارزش افزوده کل رشته فعالیتها	سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های تولیدی	سهم ارزش افزوده رشته فعالیت های خدماتی
اقتصادی کل کشور	۱۰۰	۴۱,۳	۵۸,۷
اقتصاد شهری	۱۰۰	۲۶,۷	۷۳,۳
اقتصاد روستایی	۱۰۰	۸۱,۶	۱۸,۴

منبع : اطلاعات حساب های منطقه ای و نتایج طرح های آماری مرکز آمار ایران - محاسبات توسط محقق

جدول ۵: سهم ارزش افزوده بخش های اقتصادی به تفکیک تولیدی و خدماتی در مناطق شهری و روستایی در سال ۱۳۹۲ (درصد)

شرح	کل	تولید (درصد)	خدمات (درصد)
اقتصادی کل کشور	۱۰۰,۰	۴۳,۴	۵۶,۶
اقتصاد شهری	۱۰۰,۰	۲۸,۷	۷۱,۳
اقتصاد روستایی	۱۰۰,۰	۸۳,۳	۱۶,۷

ماخذ: حساب های ملی، حساب تولید روستایی مرکز آمار ایران محاسبه توسط محقق

نمودار

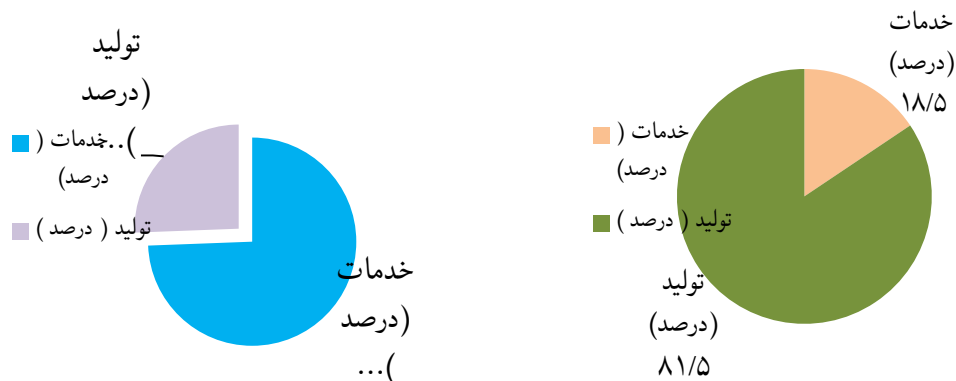
۳-۵: سهم بخش‌های تولید و خدمات در اقتصاد شهری سال ۱۳۹۱ (درصد)

نمودار ۳-۴: سهم بخش‌های تولید و خدمات در اقتصاد روستایی سال ۱۳۹۱ (درصد)

جدول ۶: سهم ارزش افزوده بخش‌های اقتصادی به تفکیک تولیدی و خدماتی در مناطق شهری و روستایی در سال ۱۳۹۳ (درصد)

شرح	کل	تولید (درصد)	خدمات (درصد)
اقتصادی کل کشور	۱۰۰,۰	۴۱,۰	۵۹,۰
اقتصاد شهری	۱۰۰,۰	۲۶,۴	۷۳,۶
اقتصاد روستایی	۱۰۰,۰	۸۱,۵	۱۸,۵

ماخذ: طرح حساب‌های ملی، مرکز آمار ایران

نمودار

۳-۴: سهم بخش‌های تولید و خدمات در اقتصاد شهری سال ۱۳۹۳ (درصد)

نمودار

۳-۴: سهم بخش‌های تولید و خدمات در اقتصاد روستایی سال ۱۳۹۳ (درصد)

تولید ناخالص داخلی اقتصاد حوزه روستایی در استانهای کشور

نتایج جدول - ۷ محصول یا تولید ناخالص داخلی با نفت استان های کشور به تفکیک شهری و روستایی می باشد. یافته های تحقیق نشان می دهد که استان کهگیلویه و بویراحمد سهم تولید اقتصادی روستایی به میزان ۷۷/۴ درصد و ایلام نیز به میزان ۵۹/۷ درصد تولید در حوزه روستایی صورت می گیرد که عمده ارزش افزوده آن مربوط بخش استخراج نفت خام و گاز طبیعی در حوزه روستایی است. درحالیکه این استان ها به لحاظ درآمدی خانوارها از میانگین جامعه پائین تر از حد متوسط قرار دارند. همچنین استان خوزستان نیز بواسطه معادن نفت خام و گاز طبیعی سومین استان تولید ناخالص داخلی در اقتصاد روستایی یعنی معادل ۵۳/۳ درصد را دارا می باشد. و کم ترین تولید اقتصاد روستایی مربوط به استان تهران می باشد.

میانگین تولید ناخالص داخلی اقتصاد حوزه روستایی ۳۱ استان کشور در سال ۱۳۹۳ بالغ بر ۷۹۲۰ میلیارد تومان می باشد. بالاترین سهم تولید از میانگین اقتصاد روستایی استان ها به شرح زیر می باشد:

استان خوزستان به لحاظ وجود چاه های نفت بالاترین سهم تولید در اقتصاد روستایی را دارد. همچنین دیگر استان ها نیز سهم تولید در حوزه روستایی نسبت به میانگین تولید جامعه اقتصاد روستایی عبارتند از :

- استان آذربایجان شرقی ۴ درصد بیشتر از میانگین تولید اقتصاد روستایی
 - اصفهان ۳۸ درصد بیشتر از میانگین تولید اقتصاد روستایی
 - بوشهر ۲۶ درصد بیشتر از میانگین تولید اقتصاد روستایی
 - تهران ۹۶ درصد بیشتر از میانگین تولید اقتصاد روستایی
 - خراسان رضوی ۶۸ درصد بیشتر از میانگین تولید اقتصاد روستایی
 - فارس ۷۷ درصد بیشتر از میانگین تولید اقتصاد روستایی
 - کرمان ۷۹ درصد بیشتر از میانگین تولید اقتصاد روستایی
 - کهگیلویه و بویراحمد ۲۳ درصد بیشتر از میانگین تولید اقتصاد روستایی
 - مازندران ۵۴ درصد بیشتر از میانگین تولید اقتصاد روستایی
- همچنین کم ترین میزان تولید اقتصاد روستایی از میانگین تولید اقتصاد روستایی مربوط به استان های :
- استان قم فقط ۱۸ درصد میانگین تولید اقتصاد روستایی را دارا می باشد. و سایر استان ها عبارتند از :
 - خراسان شمالی ۲۹ درصد از میانگین تولید اقتصاد روستایی

- استان سمنان ۳۰ درصد از میانگین تولید اقتصاد روستایی
- چهارمحال و بختیاری ۲۵ درصد از میانگین تولید اقتصاد روستایی
- خراسان جنوبی ۲۷ درصد از میانگین تولید اقتصاد روستایی

سهام تولید ناخالص داخلی اقتصاد حوزه روستایی استانها نسبت به تولید اقتصاد روستایی

کشور در سال ۱۳۹۳

از میزان تولید اقتصاد روستایی کشور به ارزش ۳۰۳۵۷۱۳ میلیارد ریال ، سهم استان آذربایجان شرقی ۳/۳ درصد ، آذربایجان غربی ۲/۸ درصد ، استان اردبیل ۱/۷ درصد ، اصفهان ۴/۴ درصد ، البرز ۱/۵ درصد ، بوشهر ۴ درصد ، تهران ۶/۳ درصد ، استان چهارمحال بختیاری ۰/۸ درصد ، خراسان جنوبی ۰/۹ درصد ، خراسان رضوی ۴,۵ درصد ، استان خراسان شمالی ۰/۹ درصد ، خوزستان ۱۹/۵ درصد ، استان زنجان ۱/۳ درصد ، استان سمنان ۱ درصد ، استان سیستان و بلوچستان ۲ درصد ، فراس ۵/۷ درصد ، قزوین ۱/۹ درصد ، قم ۰/۶ درصد ، استان کردستان ۱/۳ درصد ، کرمان ۵/۷ درصد ، کرمانشاه ۲ درصد ، کهگیلویه ۳/۹ درصد ، گلستان ۱/۸ درصد ، گیلان ۲/۵ درصد ، لرستان ۱/۷ درصد ، مازندران ۴/۹ درصد ، مرکزی ۲/۳ درصد ، هرمزگان ۲/۸ درصد ، استان همدان ۲/۲ درصد ، استان یزد ۲/۵ درصد و فرامنطقه ۰/۷ درصد می باشد.

مقایسه تولید ناخالص داخلی سرانه اقتصاد روستایی و ارزش افزوده کشاورزی سرانه روستایی

براساس اطلاعات جدول ۹ بیشترین ارزش افزوده سرانه بخش کشاورزی مربوط به استان البرز ۱۱۷ میلیون ریال

استان سمنان ۱۱۵ میلیون ریال ، قزوین ۱۰۳ میلیون ریال و استان قم ۱۹۶ میلیون ریال می باشد.

همچنین بیشترین سرانه تولید اقتصاد روستایی مربوط به استان خوزستان ۴۵۲ میلیون ریال ،؛ بوشهر ۳۶۳ میلیون ریال و استان کهگیلویه و بویراحمد ۳۷۹ میلیون ریال می باشد. که این استانها عمده ارزش افزوده آنها وجود منابع نفت و گاز طبیعی است.

جدول ۷ - تولید ناخالص داخلی با نفت اقتصاد کل استان ها به تفکیک روستایی و شهری - میلیون ریال / درصد سال ۱۳۹۳

استان ها	کل تولید استان (میلیون ریال)	تولید حوزه شهری (میلیون ریال)	تولید در حوزه روستایی (میلیون ریال)	سهم اقتصاد روستایی نسبت به تولید کل (درصد)
جمع	۱۱۴۸۷۱۶۹۸۲۰	۸۴۷۴۰۳۳۳۳۴	۳۰۳۵۷۱۳۴۸۶	۲۶,۴
آذربایجان شرقی	۳۹۷۷۵۳۴۹۲	۳۹۶۴۵۹۷۸۷	۱۰۱۲۹۳۷۰۶	۲۵,۵
آذربایجان غربی	۲۵۵۴۹۴۵۸۲	۱۷۱۴۸۴۵۰۷	۸۴۰۱۰۰۷۵	۳۲,۹
اردبیل	۱۳۰۵۹۶۴۱۵	۸۰۴۳۷۰۰۷	۵۰۱۵۹۴۰۸	۳۸,۴
اصفهان	۷۶۶۵۸۷۴۴۸	۶۳۲۰۷۷۹۴۲	۱۳۴۵۰۹۵۰۵	۱۷,۵
البرز	۳۹۲۲۵۸۸۸۷	۳۴۷۶۰۰۲۷۳	۴۴۶۵۸۶۱۴	۱۱,۴
ایلام	۸۷۵۴۵۵۱۹	۳۵۲۷۲۱۱۸	۵۲۲۷۳۴۰۰	۵۹,۷
بوشهر	۴۴۶۲۰۱۲۲۳	۳۲۳۳۰۸۴۱۰	۱۲۳۸۹۲۸۱۳	۲۷,۵
تهران	۲۷۱۱۰۱۷۳۹۶	۲۵۲۰۴۳۸۴۸۶	۱۹۰۵۷۸۹۱۰	۷,۰
چهارمحال بختیاری	۷۸۹۶۰۷۴۳	۵۴۲۸۸۹۹۰	۲۴۶۷۱۷۵۳	۳۱,۲
خراسان جنوبی	۶۴۰۹۰۹۱۸	۳۸۱۳۸۳۱۸	۲۵۹۵۲۶۰۰	۴۰,۵
خراسان رضوی	۶۴۹۸۱۵۱۴۱	۴۸۶۱۵۵۶۹۱	۱۶۳۶۵۹۴۵۰	۲۵,۲
خراسان شمالی	۷۴۲۲۷۶۳۶	۴۵۸۲۶۶۱۰	۲۸۴۰۱۰۲۶	۳۸,۳
خوزستان	۱۱۱۱۲۰۷۰۹۲	۵۱۹۴۸۰۷۴۷	۵۹۱۷۲۶۳۴۵	۵۳,۳
زنجان	۱۱۲۴۵۷۷۶۳	۷۲۹۰۰۷۴۰	۳۹۵۵۷۰۲۳	۳۵,۲
سمنان	۱۰۴۰۳۴۳۲۳	۷۴۳۹۵۶۰۰	۲۹۶۳۸۷۲۳	۲۸,۵
سیستان و بلوچستان	۱۶۴۰۶۵۹۸۴	۱۰۴۷۶۴۱۶۰	۵۹۳۰۱۸۲۴	۳۶,۱
فارس	۵۶۶۰۰۷۰۹۳	۳۹۴۲۰۶۴۴۴	۱۷۱۸۰۰۶۴۹	۳۰,۴
قزوین	۱۸۲۰۲۴۲۵۲	۱۲۳۴۲۳۹۴۷	۵۸۶۰۰۳۰۴	۳۲,۲
قم	۱۱۵۷۳۹۱۶۱	۹۸۲۶۶۹۹۲	۱۷۴۷۲۱۶۸	۱۵,۱
کردستان	۱۲۱۰۸۳۳۷۰	۸۰۵۵۵۷۸۹	۴۰۵۲۷۵۸۱	۳۳,۵
کرمان	۳۹۰۰۸۴۴۴۲	۲۱۶۴۳۲۵۱۲	۱۷۳۶۵۱۹۲۹	۴۴,۵
کرمانشاه	۲۱۳۹۶۰۸۰۸	۱۵۴۲۵۷۷۰۵	۵۹۷۰۳۱۰۳	۲۷,۹
کهگیلویه و بویراحمد	۱۵۳۸۶۰۵۷۳	۳۴۷۵۹۲۰۰	۱۱۹۱۰۱۳۷۴	۷۷,۴
گلستان	۱۴۷۸۹۳۸۲۹	۹۴۵۹۷۹۰۴	۵۲۲۹۵۹۲۵	۳۶,۰
گیلان	۲۵۸۷۵۶۰۴۸	۱۸۱۸۹۷۴۷۹	۷۶۸۵۸۵۶۹	۲۹,۷
لرستان	۱۴۶۶۴۰۶۰۵	۹۶۳۰۵۲۷۲	۵۰۳۳۵۳۳۳	۳۴,۳
مازندران	۴۰۰۸۶۹۲۹۳	۲۵۰۸۴۶۲۴۵	۱۵۰۰۳۳۰۴۸	۳۷,۴
مرکزی	۲۶۴۵۸۸۴۶۵	۱۹۴۵۱۱۵۰۵	۷۰۰۷۶۹۶۰	۲۶,۵
هرمزگان	۲۹۹۱۰۰۹۲۴	۲۱۴۱۳۶۲۸۷	۸۴۹۶۶۳۷	۲۸,۴
همدان	۱۸۱۹۶۳۵۰۵	۱۱۴۷۷۶۰۴۲	۶۷۱۸۷۴۶۳	۳۶,۹
یزد	۲۳۶۰۱۰۷۶۵	۱۵۹۷۵۸۵۰۱	۷۶۲۵۲۲۶۵	۳۲,۳
فرمانته	۲۶۲۲۷۲۱۲۴	۲۶۲۲۷۲۱۲۴	۲۲۵۷۷۰۰۰	-

ماخذ: حساب تولید اقتصاد روستایی مرکز آمار ایران - محاسبات توسط محقق

جدول ۸ - سهم تولید ناخالص داخلی اقتصاد روستایی به تفکیک استان ها - میلیون ریال / درصد سال ۱۳۹۳

استان ها	تولید حوزه روستایی (میلیون ریال)	سهم اقتصاد روستایی هر استان (درصد)
جمع	3035713486	100
آذربایجان شرقی	101293706	3.34
آذربایجان غربی	84010075	2.77
اردبیل	50159408	1.65
اصفهان	134509505	4.43
البرز	44658614	1.47
ایلام	52273400	1.72
بوشهر	122892813	4.05
تهران	190578910	6.28
چهارمحال بختیاری	24671753	0.81
خراسان جنوبی	25952600	0.85
خراسان رضوی	163659450	5.39
خراسان شمالی	28401026	0.94
خوزستان	591726345	19.49
زنجان	39557023	1.30
سمنان	29638723	0.98
سیستان و بلوچستان	59301824	1.95
فارس	171800649	5.66
قزوین	58600304	1.93
قم	17472168	0.58
کردستان	40527581	1.34
کرمان	173651929	5.72
کرمانشاه	59703103	1.97
کهگیلویه و بویراحمد	119101374	3.92
گلستان	53295925	1.76
گیلان	76858569	2.53
لرستان	50335333	1.66
مازندران	150023048	4.94
مرکزی	70076960	2.31
هرمزگان	84964637	2.80
همدان	67187463	2.21
یزد	76252265	2.51
فرمانته	22577000	0.74

جدول ۹- تولید ناخالص داخلی سرانه اقتصاد روستایی و ارزش افزوده بخش کشاورزی سرانه اقتصاد روستایی به تفکیک استان

ها - میلیون ریال سال ۱۳۹۳

استانها	جمعیت روستایی / نفر	تولید ناخالص داخلی سرانه اقتصاد روستایی / میلیون ریال	ارزش افزوده سرانه کشاورزی روستایی / میلیون ریال
آذربایجان شرقی	۱۱۳۸۰۰۰	۸۹	۴۷
آذربایجان غربی	۱۱۶۷۰۰۰	۷۲	۵۰
اردبیل	۴۲۵۰۰۰	۱۱۸	۸۸
اصفهان	۶۹۸۰۰۰	۱۹۳	۶۰
البرز	۲۳۴۰۰۰	۱۹۱	۱۱۷
ایلام	۲۰۱۰۰۰	۲۶۰	۶۹
بوشهر	۳۳۹۰۰۰	۳۶۳	۴۳
تهران	۸۶۷۰۰۰	۲۲۰	۶۰
چهارمحال بختیاری	۳۷۱۰۰۰	۶۷	۴۵
خراسان جنوبی	۳۲۰۰۰۰	۸۱	۵۲
خراسان رضوی	۱۶۷۳۰۰۰	۹۸	۵۵
خراسان شمالی	۴۲۷۰۰۰	۶۷	۴۴
خوزستان	۱۳۰۸۰۰۰	۴۵۲	۵۲
زنجان	۳۷۲۰۰۰	۱۰۶	۷۰
سمنان	۱۴۷۰۰۰	۲۰۲	۱۱۵
سیستان و بلوچستان	۱۳۴۳۰۰۰	۴۴	۲۱
فارس	۱۴۰۳۰۰۰	۱۲۲	۸۰
قزوین	۳۰۴۰۰۰	۱۹۳	۱۰۳
قم	۵۶۰۰۰	۳۱۲	۱۹۶
کردستان	۴۸۸۰۰۰	۸۳	۵۷
کرمان	۱۲۶۵۰۰۰	۱۳۷	۷۵
کرمانشاه	۵۷۶۰۰۰	۱۰۴	۶۵
کهگیلویه و بویراحمد	۳۱۴۰۰۰	۳۷۹	۳۸
گلستان	۸۹۶۰۰۰	۵۹	۳۹
گیلان	۹۵۹۰۰۰	۸۰	۴۱
لرستان	۶۹۰۰۰۰	۷۳	۵۳
مازندران	۱۴۱۲۰۰۰	۱۰۶	۶۶
مرکزی	۳۴۸۰۰۰	۲۰۱	۹۲
هرمزگان	۸۲۵۰۰۰	۱۰۳	۳۲
همدان	۷۲۳۰۰۰	۹۳	۶۷
یزد	۳۵۹۰۰۰	۲۱۲	۷۴

منبع: سالنامه آماری کشور و حساب تولید اقتصاد روستایی مرکز آمار ایران محاسبات توسط محقق

خلاصه و نتیجه گیری :

یکی از مولفه های مهم در اقتصاد مقاومتی توجه به تولید داخلی است. افزایش تولید، اشتغال و کیفیت زندگی از مولفه های مهم و تاثیرگذار در اقتصاد روستایی است. از آنجاکه اقتصاد روستایی ایران تاکنون نتوانسته مازاد نیروی کار و به ویژه افراد دارای تحصیلات عالی را جذب کند. انتظار می رود از کل دانش آموزان کشور که در جامعه روستایی مشغول تحصیل هستند در آینده نزدیک با توجه به افزایش تقاضای تحصیلات عالی باعث افزایش مهاجرت از روستاها خواهد شد. نتایج بررسی ها نشان می دهد در سال ۱۳۹۱ کل تولید ناخالص داخلی حوزه روستایی به قیمت های جاری به ارزش ۱۹۵۸۱۴ میلیارد تومان و معادل ۲۶/۶ درصد تولید کشور بوده است. تولید سرانه حوزه روستایی ۹ میلیون تومان و تولید سرانه کشاورزی خانوارهای روستایی ۳/۳ میلیون تومان است. اختلاف تولید سرانه حوزه روستایی با تولید سرانه کشاورزی ۵/۷ میلیون تومان است. در سال ۱۳۹۲ نیز کل تولید به ارزش ۲۷۳۷۸۱ میلیارد تومان و معادل ۲۷/۱ درصد تولید کشور و تولید سرانه حوزه روستایی ۸/۱۲ میلیون تومان و تولید سرانه کشاورزی خانوارهای روستایی ۴/۸ میلیون تومان است. اختلاف تولید سرانه با تولید سرانه کشاورزی ۷/۹ میلیون تومان است. در سال ۱۳۹۳ کل تولید حوزه روستایی به قیمت های جاری به ارزش ۳۰۳۵۷۱ میلیارد تومان و معادل ۲۶/۴ درصد تولید کشور است. تولید سرانه حوزه روستایی نیز ۱۴ میلیون تومان و تولید سرانه کشاورزی خانوارهای روستایی ۵/۸ میلیون تومان است. اختلاف تولید سرانه با تولید سرانه کشاورزی ۸/۳ میلیون تومان است. مطالب ذکر شده را می توان به این صورت خلاصه کرد که در سال ۱۳۹۱ سهم تولید در حوزه روستایی از تولید ناخالص داخلی اقتصاد کشور ۲۶/۶ درصد بوده و این سهم برای سال ها ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ به ترتیب به میزان ۲۷/۰۱ درصد و ۲۶/۴ درصد رسیده است.

از طرف دیگر نسبت جمعیت روستایی به جمعیت کل کشور در سال های ۹۱، ۹۲ و ۹۳ به ترتیب ۲۸/۱، ۲۷/۸ و ۲۷/۵ درصد بوده است. بنابراین سهم جمعیت روستایی از کل جمعیت کشور دارای روند نزولی بوده و در تمام این سال ها سهم تولید روستایی از سهم جمعیت روستایی کمتر بوده است. اگرچه تعدادی از فعالیت های اقتصادی در حوزه جغرافیایی روستاها انجام می شود اما منافع آنها به ساکنان روستاها اختصاص ندارد. تولید بخش معادن کشور در حوزه روستایی انجام می گیرد ولی ارزش افزوده حاصل از آن، بخشی از منابع ملی محسوب می شود. به تعبیری، تولید ناخالص داخلی روستایی که نصیب خانوارهای روستایی می شود، صرفاً همان درآمد حاصل از بخش کشاورزی است.

بخش دوم : مهاجرت و علت های آن

یکی از مولفه های مهم درجابجایی جمعیت روستایی به نقاط شهری و علت جستجوکاراست براساس نتایج سرشماری نفوس ومسکن سال ۱۳۹۵ درطی ۵ سال گذشته بیش از ۴۳۰۰۹۸۸ نفر مهاجرت داشته اند. از این تعداد ۳۱/۵ درصد جمعیت ازآبادی به شهر بوده اند.همچنین از تعداد مهاجرین روستایی از سایر آبادی ها به محل شهرستان سرشماری در گروه سنی ۲۰ الی ۲۴ ساله ۱۶/۲ درصد ، در گروه سنی ۲۵ الی ۲۹ ساله ۱۶/۱ درصد و گروه سنی ۳۰ الی ۳۴ ساله هم ۱۳/۲ درصد می باشند.از این تعداد ۲۶/۷ درصد در جستجوی کار و یا دنبال کار بهتر بوده اند.

جدول ۱ - تعداد مهاجران وارد شده طی ۵ سال گذشته بر حسب جنس، سن و محل اقامت قبلی (بر اساس آخرین جابجایی انجام شده)

(نفر) سال ۱۳۹۵

کل مهاجران وارد	سن	جمع	استان محل سرشماری			
			شهرستان محل سرشماری		سایر شهرستان های استان	
			شهر	آبادی	شهر	آبادی
۴۳۰۰۹۸۸	مردوزن	۲۱۰۸۴۳۰	۳۴۷۶۱۷	۴۳۷۹۸۷	۱۱۱۷۶۴۰	۲۰۵۱۸۶
۲۴۱۲۲۱	۰-۴ ساله	۱۲۲۸۹۹	۲۳۵۲۵	۲۳۶۴۵	۶۴۵۸۹	۱۱۱۴۰
۳۳۷۶۷۷	۵-۹ ساله	۱۷۷۶۰۹	۳۳۴۱۱	۳۵۰۵۹	۹۳۰۶۵	۱۶۰۷۴
۲۷۸۲۸۷	۱۰-۱۴ ساله	۱۶۰۴۵۸	۲۵۵۸۷	۴۹۷۹۰	۷۱۵۱۱	۱۳۵۷۰
۴۱۳۳۵۵	۱۵-۱۹ ساله	۲۱۲۴۲۵	۲۴۹۸۲	۶۶۲۴۷	۹۸۵۴۱	۲۲۶۵۵
۶۳۹۸۲۵	۲۰-۲۴ ساله	۲۶۹۲۸۵	۳۳۴۷۵	۴۵۳۷۸	۱۵۷۱۵۱	۳۳۲۸۱
۶۵۳۵۲۰	۲۵-۲۹ ساله	۲۹۴۳۰۶	۴۷۹۱۷	۵۹۴۲۵	۱۵۳۸۳۹	۳۳۱۲۵
۵۹۹۶۸۶	۳۰-۳۴ ساله	۲۹۰۵۴۶	۵۱۲۵۸	۵۴۴۶۲	۱۵۷۷۱۱	۲۷۱۱۵
۴۰۴۳۸۰	۳۵-۳۹ ساله	۲۰۴۴۱۰	۳۶۸۹۲	۳۶۸۲۴	۱۱۳۴۳۲	۱۷۲۶۲
۲۵۲۳۷۷	۴۰-۴۴ ساله	۱۳۱۸۸۲	۲۳۸۹۲	۲۳۸۶۲	۷۳۰۷۱	۱۱۰۵۷
۱۷۲۱۲۴	۴۵-۴۹ ساله	۸۸۸۶۸	۱۶۷۳۳	۱۴۹۵۰	۵۰۱۵۰	۷۰۳۵
۱۱۱۰۸۸	۵۰-۵۴ ساله	۵۵۸۴۶	۱۰۹۰۳	۸۶۹۵	۳۲۰۸۰	۴۱۶۸
۷۶۰۳۲	۵۵-۵۹ ساله	۳۸۰۴۱	۷۷۲۷	۶۲۸۷	۲۱۲۲۲	۲۸۰۵
۴۹۴۰۸	۶۰-۶۴ ساله	۲۴۱۹۰	۴۷۹۱	۴۲۶۵	۱۳۲۹۵	۱۸۳۹
۲۸۱۸۳	۶۵-۶۹ ساله	۱۳۸۸۶	۲۶۷۲	۲۷۵۹	۷۲۵۵	۱۲۰۰
۱۷۰۵۱	۷۰-۷۴ ساله	۸۷۴۶	۱۶۰۴	۱۹۷۹	۴۳۲۵	۸۳۸
۲۶۷۷۴	۷۵ ساله و بیشتر	۱۵۰۳۳	۲۲۴۸	۴۳۶۰	۶۴۰۳	۲۰۲۲

منبع نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵

جدول ۲ - سهم مهاجران وارد شده طی ۵ سال گذشته برحسب گروه سنی (درصد) سال ۱۳۹۵

سن	جمع	استان محل سرشماری			
		شهرستان محل سرشماری		سایر شهرستان های استان	
		شهر	آبادی	شهر	آبادی
مردوزن	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۰-۴ ساله	۵.۸	۶.۸	۵.۴	۵.۸	۵.۴
۵-۹ ساله	۸.۴	۹.۶	۸.۰	۸.۳	۷.۸
۱۰-۱۴ ساله	۷.۶	۷.۴	۱۱.۴	۶.۴	۶.۶
۱۵-۱۹ ساله	۱۰.۱	۷.۲	۱۵.۱	۸.۸	۱۱.۰
۲۰-۲۴ ساله	۱۲.۸	۹.۶	۱۰.۴	۱۴.۱	۱۶.۲
۲۵-۲۹ ساله	۱۴.۰	۱۳.۸	۱۳.۶	۱۳.۸	۱۶.۱
۳۰-۳۴ ساله	۱۳.۸	۱۴.۷	۱۲.۴	۱۴.۱	۱۳.۲
۳۵-۳۹ ساله	۹.۷	۱۰.۶	۸.۴	۱۰.۱	۸.۴
۴۰-۴۴ ساله	۶.۳	۶.۹	۵.۴	۶.۵	۵.۴
۴۵-۴۹ ساله	۴.۲	۴.۸	۳.۴	۴.۵	۳.۴
۵۰-۵۴ ساله	۲.۶	۳.۱	۲.۰	۲.۹	۲.۰
۵۵-۵۹ ساله	۱.۸	۲.۲	۱.۴	۱.۹	۱.۴
۶۰-۶۴ ساله	۱.۱	۱.۴	۱.۰	۱.۲	۰.۹
۶۵-۶۹ ساله	۰.۷	۰.۸	۰.۶	۰.۶	۰.۶
۷۰-۷۴ ساله	۰.۴	۰.۵	۰.۵	۰.۴	۰.۴
۷۵ ساله و بیشتر	۰.۷	۰.۶	۱.۰	۰.۶	۱.۰

منبع نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵

جدول ۳ - سهم مهاجران وارد شده طی ۵ سال گذشته نسبت به کل مهاجران از محل شهرستان سرشماری و سایر شهرستان ها (درصد) سال ۱۳۹۵

جنس و سن	جمع	استان محل سرشماری			
		شهرستان محل سرشماری		سایر شهرستان های استان	
		شهر	آبادی	شهر	آبادی
مردوزن	۱۰۰	۱۶،۵	۲۰،۸	۵۳،۰	۹،۷
۰-۴ ساله	۱۰۰	۱۹،۱	۱۹،۲	۵۲،۶	۹،۱
۵-۹ ساله	۱۰۰	۱۸،۸	۱۹،۷	۵۲،۴	۹،۱
۱۰-۱۴ ساله	۱۰۰	۱۵،۹	۳۱،۰	۴۴،۶	۸،۵
۱۵-۱۹ ساله	۱۰۰	۱۱،۸	۳۱،۲	۴۶،۴	۱۰،۷
۲۰-۲۴ ساله	۱۰۰	۱۲،۴	۱۶،۹	۵۸،۴	۱۲،۴
۲۵-۲۹ ساله	۱۰۰	۱۶،۳	۲۰،۲	۵۲،۳	۱۱،۳
۳۰-۳۴ ساله	۱۰۰	۱۷،۶	۱۸،۷	۵۴،۳	۹،۳
۳۵-۳۹ ساله	۱۰۰	۱۸،۰	۱۸،۰	۵۵،۵	۸،۴
۴۰-۴۴ ساله	۱۰۰	۱۸،۱	۱۸،۱	۵۵،۴	۸،۴
۴۵-۴۹ ساله	۱۰۰	۱۸،۸	۱۶،۸	۵۶،۴	۷،۹
۵۰-۵۴ ساله	۱۰۰	۱۹،۵	۱۵،۶	۵۷،۴	۷،۵
۵۵-۵۹ ساله	۱۰۰	۲۰،۳	۱۶،۵	۵۵،۸	۷،۴
۶۰-۶۴ ساله	۱۰۰	۱۹،۸	۱۷،۶	۵۵،۰	۷،۶
۶۵-۶۹ ساله	۱۰۰	۱۹،۲	۱۹،۹	۵۲،۲	۸،۶
۷۰-۷۴ ساله	۱۰۰	۱۸،۳	۲۲،۶	۴۹،۵	۹،۶
۷۵ ساله و بیشتر	۱۰۰	۱۵،۰	۲۹،۰	۴۲،۶	۱۳،۵

منبع نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵

جدول ۱ - تعداد مهاجرت طی ۵ سال گذشته از محل شهرستان سرشماری و سایر شهرستان (نفر) سال ۱۳۹۰

جنس و سن	جمع کل	شهرستان محل سرشماری			سایر شهرستان های استان			
		جمع	شهر	آبادی	اظهار نشده	شهر	آبادی	اظهار نشده
مردوزن	۵۵۳۴۶۶۶	۵۰۸۹۳۵۴	۱۱۶۲۵۰۸	۸۰۲۸۴۲	۱۸۵۲۶	۲۸۵۲۰۷۸	۲۲۱۱۱۷	۳۲۲۸۳
۴-۰ ساله	۳۳۲۲۳۲	۳۰۲۵۷۱	۸۶۴۱۰	۴۴۸۳۲	۲۳۰۸	۱۵۳۲۸۶	۱۳۲۲۳	۲۵۱۲
۵-۹ ساله	۴۲۶۷۱۷	۳۹۱۳۷۱	۱۰۷۴۳۳	۵۸۸۲۵	۱۴۷۱	۲۰۴۳۱۰	۱۶۲۷۹	۳۰۵۳
۱۰-۱۴ ساله	۴۱۷۸۵۷	۳۸۸۰۳۱	۸۶۸۷۶	۱۲۵۲۷۴	۱۷۶۵	۱۵۵۷۶۸	۱۶۰۵۱	۲۲۹۷
۱۵-۱۹ ساله	۶۱۸۳۳۳	۵۶۸۲۵۶	۹۱۹۱۶	۱۴۹۲۵۶	۲۰۰۱	۲۸۷۶۹۷	۳۴۳۳۹	۳۰۴۷
۲۰-۲۴ ساله	۱۰۵۲۵۹۵	۹۶۴۴۲۸	۱۴۴۷۹۵	۱۰۸۶۹۶	۲۷۵۱	۶۵۴۴۳۸	۴۷۴۵۳	۶۲۹۵
۲۵-۲۹ ساله	۸۸۰۸۶۸	۸۱۳۱۶۲	۱۷۹۲۷۲	۱۰۴۱۷۶	۲۲۸۴	۴۸۶۱۶۴	۳۶۰۹۲	۵۱۷۴
۳۰-۳۴ ساله	۶۲۷۵۷۶	۵۸۰۵۷۸	۱۵۴۴۶۰	۷۵۹۳۴	۱۶۴۸	۳۲۲۸۸۱	۲۲۲۵۲	۳۴۰۳
۳۵-۳۹ ساله	۴۰۳۲۱۶	۳۷۱۸۵۵	۱۰۴۲۴۵	۴۹۱۵۸	۱۱۱۲	۲۰۲۰۸۴	۱۳۰۱۴	۲۲۴۲
۴۰-۴۴ ساله	۲۷۰۷۰۰	۲۴۹۴۷۲	۷۲۸۴۳	۳۰۵۰۲	۸۳۸	۱۳۶۱۳۰	۷۷۰۸	۱۴۵۱
۴۵-۴۹ ساله	۱۶۹۴۸۰	۱۵۵۷۳۵	۴۷۱۸۱	۱۷۲۶۹	۶۱۲	۸۵۲۲۸	۴۴۴۳	۱۰۰۲
۵۰-۵۴ ساله	۱۱۹۲۸۱	۱۰۹۴۹۱	۳۳۰۹۱	۱۱۷۴۴	۴۲۴	۶۰۵۶۶	۲۹۹۸	۶۶۸
۵۵-۵۹ ساله	۷۲۶۰۶	۶۶۷۲۶	۲۰۳۹۴	۷۴۶۲	۲۷۰	۳۶۱۸۸	۲۰۲۸	۳۸۴
۶۰-۶۴ ساله	۴۳۹۰۹	۴۰۰۷۷	۱۲۱۰۰	۴۹۲۹	۱۵۰	۲۱۳۳۳	۱۳۴۸	۲۱۷
۶۵-۶۹ ساله	۲۷۰۲۵	۲۴۹۱۱	۷۳۰۷	۳۷۶۶	۹۴	۱۲۷۰۹	۹۱۱	۱۲۴
۷۰-۷۴ ساله	۲۱۹۰۰	۱۹۹۹۹	۶۲۳۱	۳۷۲۶	۷۳	۸۹۸۵	۸۷۹	۱۰۵
۷۵ ساله و بیشتر	۳۴۱۷۰	۳۱۱۲۳	۷۵۶۰	۶۶۲۸	۱۸۳	۱۴۷۸۱	۱۸۱۲	۱۵۹
نامشخص	۱۶۲۰۱	۱۱۵۶۸	۳۹۴	۶۶۵	۵۴۲	۹۵۳۰	۲۸۷	۱۵۰

منبع نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۰

جدول ۲ - سهم مهاجرت طی ۵ سال گذشته نسبت به کل مهاجرت برحسب گروه سنی (درصد) سال ۱۳۹۰

جنس و سن	جمع کل	شهرستان محل سرشماری			سایر شهرستان های استان			
		جمع	شهر	آبادی	اظهار نشده	شهر	آبادی	اظهار نشده
مردوزن	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۰-۴ ساله	۶۰	۵۰۹	۷۰۴	۵۰۶	۱۲۰۵	۵۰۴	۶۰	۷۰۸
۵-۹ ساله	۷۰۷	۷۰۷	۹۰۲	۷۰۳	۷۰۹	۷۰۲	۷۰۴	۹۰۵
۱۰-۱۴ ساله	۷۰۵	۷۰۶	۷۰۵	۱۵۰۶	۹۰۵	۵۰۵	۷۰۳	۷۰۱
۱۵-۱۹ ساله	۱۱۰۲	۱۱۰۲	۷۰۹	۱۸۰۶	۱۰۰۸	۱۰۰۱	۱۵۰۵	۹۰۴
۲۰-۲۴ ساله	۱۹۰۰	۱۸۰۹	۱۲۰۵	۱۳۰۵	۱۴۰۸	۲۲۰۹	۲۱۰۵	۱۹۰۵
۲۵-۲۹ ساله	۱۵۰۹	۱۶۰۰	۱۵۰۴	۱۳۰۰	۱۲۰۳	۱۷۰۰	۱۶۰۳	۱۶۰۰
۳۰-۳۴ ساله	۱۱۰۳	۱۱۰۴	۱۳۰۳	۹۰۵	۸۰۹	۱۱۰۳	۱۰۰۱	۱۰۰۵
۳۵-۳۹ ساله	۷۰۳	۷۰۳	۹۰۰	۶۰۱	۶۰۰	۷۰۱	۵۰۹	۶۰۹
۴۰-۴۴ ساله	۴۰۹	۴۰۹	۶۰۳	۳۰۸	۴۰۵	۴۰۸	۳۰۵	۴۰۵
۴۵-۴۹ ساله	۳۰۱	۳۰۱	۴۰۱	۲۰۲	۳۰۳	۳۰۰	۲۰۰	۳۰۱
۵۰-۵۴ ساله	۲۰۲	۲۰۲	۲۰۸	۱۰۵	۲۰۳	۲۰۱	۱۰۴	۲۰۱
۵۵-۵۹ ساله	۱۰۳	۱۰۳	۱۰۸	۰۰۹	۱۰۵	۱۰۳	۰۰۹	۱۰۲
۶۰-۶۴ ساله	۰۰۸	۰۰۸	۱۰۰	۰۰۶	۰۰۸	۰۰۷	۰۰۶	۰۰۷
۶۵-۶۹ ساله	۰۰۵	۰۰۵	۰۰۶	۰۰۵	۰۰۵	۰۰۴	۰۰۴	۰۰۴
۷۰-۷۴ ساله	۰۰۴	۰۰۴	۰۰۵	۰۰۵	۰۰۴	۰۰۳	۰۰۴	۰۰۳
۷۵ ساله و بیشتر	۰۰۶	۰۰۶	۰۰۷	۰۰۸	۱۰۰	۰۰۵	۰۰۸	۰۰۵
نامشخص	۰۰۳	۰۰۲	۰۰۰	۰۰۱	۲۰۹	۰۰۳	۰۰۱	۰۰۵

منبع نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۰

جدول ۳ - سهم مهاجرت طی ۵ سال گذشته نسب به کل مهاجران برحسب گروه سنی (درصد) سال ۱۳۹۰

جنس و سن	شهرستان محل سرشماری				سایر شهرستان های استان		
	جمع	شهر	آبادی	اظهار نشده	شهر	آبادی	اظهار نشده
مردوزن	۱۰۰	۲۲،۸	۱۵،۸	۰،۴	۵۶،۰	۴،۳	۰،۶
۰-۴ ساله	۱۰۰	۲۸،۶	۱۴،۸	۰،۸	۵۰،۷	۴،۴	۰،۸
۵-۹ ساله	۱۰۰	۲۷،۵	۱۵،۰	۰،۴	۵۲،۲	۴،۲	۰،۸
۱۰-۱۴ ساله	۱۰۰	۲۲،۴	۳۲،۳	۰،۵	۴۰،۱	۴،۱	۰،۶
۱۵-۱۹ ساله	۱۰۰	۱۶،۲	۲۶،۳	۰،۴	۵۰،۶	۶،۰	۰،۵
۲۰-۲۴ ساله	۱۰۰	۱۵،۰	۱۱،۳	۰،۳	۶۷،۹	۴،۹	۰،۷
۲۵-۲۹ ساله	۱۰۰	۲۲،۰	۱۲،۸	۰،۳	۵۹،۸	۴،۴	۰،۶
۳۰-۳۴ ساله	۱۰۰	۲۶،۶	۱۳،۱	۰،۳	۵۵،۶	۳،۸	۰،۶
۳۵-۳۹ ساله	۱۰۰	۲۸،۰	۱۳،۲	۰،۳	۵۴،۳	۳،۵	۰،۶
۴۰-۴۴ ساله	۱۰۰	۲۹،۲	۱۲،۲	۰،۳	۵۴،۶	۳،۱	۰،۶
۴۵-۴۹ ساله	۱۰۰	۳۰،۳	۱۱،۱	۰،۴	۵۴،۷	۲،۹	۰،۶
۵۰-۵۴ ساله	۱۰۰	۳۰،۲	۱۰،۷	۰،۴	۵۵،۳	۲،۷	۰،۶
۵۵-۵۹ ساله	۱۰۰	۳۰،۶	۱۱،۲	۰،۴	۵۴،۲	۳،۰	۰،۶
۶۰-۶۴ ساله	۱۰۰	۳۰،۲	۱۲،۳	۰،۴	۵۳،۲	۳،۴	۰،۵
۶۵-۶۹ ساله	۱۰۰	۲۹،۳	۱۵،۱	۰،۴	۵۱،۰	۳،۷	۰،۵
۷۰-۷۴ ساله	۱۰۰	۳۱،۲	۱۸،۶	۰،۴	۴۴،۹	۴،۴	۰،۵
۷۵ ساله و بیشتر	۱۰۰	۲۴،۳	۲۱،۳	۰،۶	۴۷،۵	۵،۸	۰،۵
نامشخص	۱۰۰	۳،۴	۵،۷	۴،۷	۸۲،۴	۲،۵	۱،۳

منبع نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۰

جدول ۱ - تعداد برآورد مهاجرت طی ۱۰ سال گذشته برحسب جنس ، سن و علت مهاجرت به جامعه شهری از جامعه روستایی سال ۱۳۸۵

گروه سنی	از جامعه روستایی										
	جمع	جستجوی کار	جستجوی کار بهتر	انتقال شغلی	تحصیل	پایان تحصیل	انجام خدمت وظیفه	پایان خدمت وظیفه	پیروی از خانوار	سایر	اظهار نشده
جمع کل	۳۱۴۸۴۳۹	۲۸۵۷۴۲	۱۴۵۲۶۱	۹۹۰۰۱	۱۳۷۹۱۸	۴۰۴۷۴	۲۱۲۸۸۷	۳۶۹۱۹۴	۱۳۸۲۸۳۴	۳۲۳۷۴۱	۱۵۱۳۸۶
۰-۴ ساله	۱۲۷۹۲۶								۹۶۱۳۴	۱۰۷۲۱	۲۱۰۷۱
۵-۹ ساله	۲۱۲۳۹۶				۱۷۹۵	۲۸۲			۱۷۵۴۸۶	۱۹۳۷۲	۱۵۴۶۲
۱۰-۱۴ ساله	۲۷۴۲۹۳	۶۰۰۲	۳۲۰۳	۹۷۸	۴۵۵۲۴	۱۰۱۱			۱۸۸۶۴۸	۱۶۴۰۵	۱۲۵۲۳
۱۵-۱۹ ساله	۳۶۵۲۸۶	۲۰۸۲۷	۷۸۰۲	۲۴۲۶	۵۶۵۳۳	۱۱۱۰۷	۳۷۷۷۰	۸۸۳	۱۹۲۳۹۷	۲۰۰۱۸	۱۵۵۲۳
۲۰-۲۴ ساله	۷۲۳۱۰۴	۴۷۱۶۹	۱۸۴۰۲	۱۳۱۹۱	۲۶۳۶۸	۱۵۱۲۲	۱۳۹۵۰۹	۱۷۲۰۶۶	۲۳۶۰۱۴	۳۳۹۲۵	۲۱۳۳۸
۲۵-۲۹ ساله	۵۹۸۴۳۸	۶۵۱۵۹	۲۹۱۵۷	۲۳۶۴۳	۵۱۶۶	۹۶۳۷	۲۹۴۳۷	۱۶۶۶۴۶	۲۰۲۸۸۷	۴۷۶۴۸	۱۹۰۵۹
۳۰-۳۴ ساله	۳۱۹۷۵۰	۵۲۲۵۵	۲۸۶۱۹	۲۲۳۸۱	۱۳۲۴	۲۶۱۳	۵۲۵۸	۲۸۱۴۱	۱۱۸۱۶۸	۴۸۷۱۶	۱۲۲۷۴
۳۵-۳۹ ساله	۱۹۰۰۹۸	۳۴۰۸۲	۲۰۴۳۴	۱۵۳۸۹	۴۷۲	۵۳۸	۵۲۵	۱۲۴۳	۶۹۰۹۶	۳۹۶۹۱	۸۶۲۹
۴۰-۴۴ ساله	۱۱۳۱۷۴	۲۱۰۰۶	۱۲۹۴۲	۹۲۸۱	۲۸۸	۷۴	۱۹۶	۸۴	۳۷۵۴۹	۲۶۱۴۵	۵۶۱۱
۴۵-۴۹ ساله	۷۵۸۷۹	۱۴۳۰۰	۹۳۸۹	۵۴۶۷	۲۳۲	۴۳	۱۴۶	۱۱۵	۲۳۲۵۵	۱۸۳۹۳	۴۵۳۸
۵۰-۶۴ ساله	۱۰۰۹۱۰	۱۸۹۴۷	۱۱۵۵۱	۴۸۹۱	۱۶۸	۴۶	۴۷	۱۶	۲۹۴۹۷	۲۶۹۵۷	۸۷۸۸
۶۵ ساله و بیشتر	۴۷۱۸۵	۵۹۹۵	۳۷۶۳	۱۳۵۳	۴۹	۲			۱۳۷۰۲	۱۵۷۴۹	۶۵۷۱

منبع نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۸۵

جدول ۲ - سهم مهاجرت طی ۱۰ سال گذشته برحسب علت مهاجرت در جامعه روستایی سال ۱۳۸۵ (درصد)

(

گروه سنی	روستایی										
	جمع	جستجوی کار	جستجوی کار بهتر	انتقال شغلی	تحصیل	پایان تحصیل	انجام خدمت وظیفه	پایان خدمت وظیفه	پیروی از خانوار	سایر	اظهار نشده
جمع کل	۱۰۰	۹،۱	۴،۶	۳،۱	۴،۴	۱،۳	۶،۸	۱۱،۷	۴۳،۹	۱۰،۳	۴،۸
۴-۰ ساله	۱۰۰	۰،۰	۰،۰	۰،۰	۰،۰	۰،۰	۰،۰	۰،۰	۷۵،۱	۸،۴	۱۶،۵
۹-۵ ساله	۱۰۰	۰،۰	۰،۰	۰،۰	۰،۸	۰،۱	۰،۰	۰،۰	۸۲،۶	۹،۱	۷،۳
۱۴-۱۰ ساله	۱۰۰	۲،۲	۱،۲	۰،۴	۱۶،۶	۰،۴	۰،۰	۰،۰	۶۸،۸	۶،۰	۴،۶
۱۹-۱۵ ساله	۱۰۰	۵،۷	۲،۱	۰،۷	۱۵،۵	۳،۰	۱۰،۳	۰،۲	۵۲،۷	۵،۵	۴،۲
۲۴-۲۰ ساله	۱۰۰	۶،۵	۲،۵	۱،۸	۳،۶	۲،۱	۱۹،۳	۲۳،۸	۲۲،۶	۴،۷	۳،۰
۲۹-۲۵ ساله	۱۰۰	۱۰،۹	۴،۹	۴،۰	۰،۹	۱،۶	۴،۹	۲۷،۸	۳۳،۹	۸،۰	۳،۲
۳۴-۳۰ ساله	۱۰۰	۱۶،۳	۹،۰	۷،۰	۰،۴	۰،۸	۱،۶	۸،۸	۳۷،۰	۱۵،۲	۳،۸
۳۹-۳۵ ساله	۱۰۰	۱۷،۹	۱۰،۷	۸،۱	۰،۲	۰،۳	۰،۳	۰،۷	۳۶،۳	۲۰،۹	۴،۵
۴۴-۴۰ ساله	۱۰۰	۱۸،۶	۱۱،۴	۸،۲	۰،۳	۰،۱	۰،۲	۰،۱	۳۳،۲	۲۳،۱	۵،۰
۴۹-۴۵ ساله	۱۰۰	۱۸،۸	۱۲،۴	۷،۲	۰،۳	۰،۱	۰،۲	۰،۲	۳۰،۶	۲۴،۲	۶،۰
۶۴-۵۰ ساله	۱۰۰	۱۸،۸	۱۱،۴	۴،۸	۰،۲	۰،۰	۰،۰	۰،۰	۲۹،۲	۲۶،۷	۸،۷
۶۵ ساله و بیشتر	۱۰۰	۱۲،۷	۸،۰	۲،۹	۰،۱	۰،۰	۰،۰	۰،۰	۲۹،۰	۳۳،۴	۱۳،۹

منبع نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۸۵

بخش سوم : بررسی سایر مشخصه های در جامعه روستایی :

نیروی کار : یکی از عوامل مهم تولید نیروی کار است .جامعه روستایی بدلیل نوع کار و فصلی بودن تولید همیشه در طول تاریخ مازاد نیروی کار داشته است و عدم جذب افراد دارای تحصیلات عالی و تحصیلات تکمیلی نرخ بیکاری جامعه روستایی را دوچندان کرده است. جدول زیر نرخ بیکاری جوانان ۲۴-۱۵ ساله در طی سالهای ۹۶-۱۳۷۶ را نشان می دهد. مشاهده می شود پس گذشت دو دهه نرخ بیکاری همچنان بین ۲۰ الی ۲۱ درصد درنوسان است . اطلاعات جدول نشان می دهد پس از خاموش شدن جنگ خانمان سوز عراق بر ایران و دوره بازسازی نرخ بیکاری در دهه

هفتاد بین ۲۶ الی ۳۰ درصد بود و در دوره که (دهه هشتاد) وضعیت ایران به لحاظ درآمدی بالا این نرخ در جامعه روستایی بدلیل بازسازی خانه های روستایی ۱۳ درصد رسیده بود. متأسفانه با افزایش تورم ۳۶/۵ درصد سال ۱۳۹۰ در جامعه روستایی طبق آمار جدول تورم روستایی نشان می‌دهد. نرخ بیکاری رو به افزایش می‌باشد. اگرچه در جامعه روستایی بدلیل خود مصرفی از محصولات تولید شده بخش کشاورزی، کم ترافزایش قیمت را در هزینه های زندگی مشاهده می کنند ، اما این افزایش هزینه در تولیدات بخش کشاورزی اثرگذار بوده است و باعث افزایش هزینه تولید و کاهش تولید در بخش کشاورزی شده است.

اطلاعات جدول ۵ درآمد خانوارهای شهری و روستایی نیز در دهه هشتاد افزایش درآمد نشان می دهد و در دهه نود روند کاهشی و اختلاف درآمد خانوار شهری و روستایی روند صعودی داشته است.

اطلاعات جدول ۶ وضعیت آبادی کشور را نشانی می دهد: اطلاعات گویای واقعیت های این پدیده است که مشاهده می‌شود ۱۴/۱۳ درصد آبادهای کشور کم تر از ۳ خانوار و ۷۶/۱۳ درصد آبادی های ایران کم تر از ۱۰۰ خانوار زندگی می کنند.

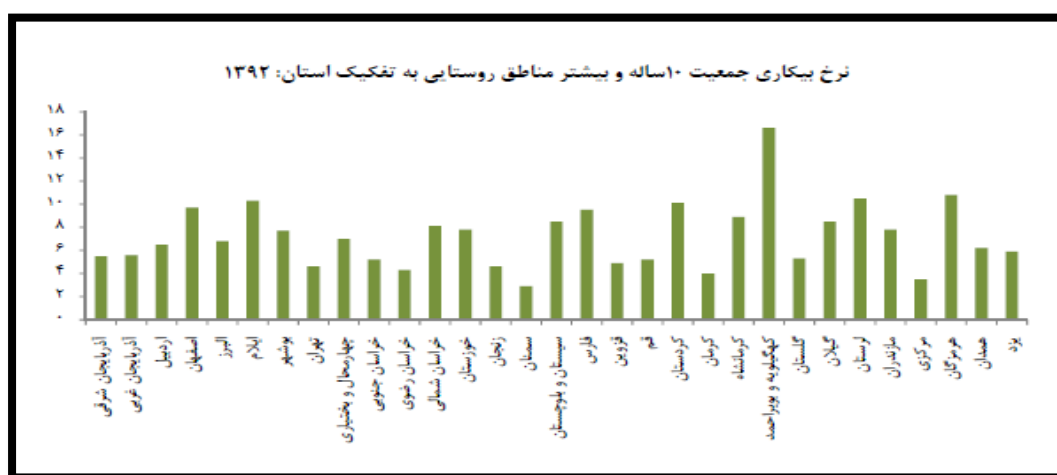
استانهای سیستان و بلوچستان با دارا بودن ۱۰/۶۱ درصد آبادی های کشور به میزان ۵/۹۸ درصد جمعیت کل جامعه روستایی را دارند.

این عدم تعادل جمعیت در آبادی‌های کشور در استان‌های کرمانشاه ، کرمان ، کهگیلویه و استان لرستان مشاهده می شود.

جدول ۳ نرخ بیکاری جوانان ۲۴-۱۵ ساله بر حسب مناطق شهری و روستایی (۱۳۹۶-۱۳۷۶)

سال	کل	شهری	روستایی
۱۳۷۶	۳۰,۲	۳۱,۵	۲۸,۹
۱۳۷۷	۲۸,۹	۳۲,۵	۲۵,۷
۱۳۷۸	۳۱	۳۴,۲	۲۸
۱۳۷۹	۳۲,۳	۳۶,۱	۲۸,۷
۱۳۸۰	۳۳,۶	۳۷,۳	۲۹,۸
۱۳۸۱	۲۸,۲	۳۳,۷	۲۲,۷
۱۳۸۲	۲۶,۵	۳۰,۱	۲۱,۵
۱۳۸۳	۲۴	۳۰,۵	۱۴,۴
۱۳۸۴	۲۳,۳	۲۹,۴	۱۳,۶
۱۳۸۵	۲۳,۵	۲۹,۲	۱۴
۱۳۸۶	۲۲,۳	۲۷,۶	۱۳,۳
۱۳۸۷	۲۳	۲۷,۴	۱۵,۳
۱۳۸۸	۲۴,۷	۲۹,۴	۱۶,۴
۱۳۸۹	۲۸,۷	۳۴	۱۸,۴
۱۳۹۰	۲۶,۵	۳۰	۱۹,۸
۱۳۹۱	۲۶,۸	۳۱,۴	۱۸,۴
۱۳۹۲	۲۴	۲۸,۲	۱۶,۱
۱۳۹۳	۲۵,۲	۲۸,۵	۱۸,۸
۱۳۹۴	۲۶,۱	۲۹,۳	۲۰
۱۳۹۵	۲۹,۲	۳۲,۳	۲۲,۵
۱۳۹۶	۲۸,۴	۳۱,۹	۲۰,۷

منبع: نتایج طرح نیروی کار- مرکز آمار ایران

- تورم روستایی

جدول ۴- درصد تغییر شاخص قیمت مصرف کننده خانوارهای روستایی کشور (تورم روستایی)

۱۳۷۵	۲۱,۵
۱۳۷۷	۲۳,۷
۱۳۷۸	۲۳,۴
۱۳۷۹	۱۵,۵
۱۳۸۰	۱۱,۲
۱۳۸۱	۱۶,۲
۱۳۸۲	۱۴,۸
۱۳۸۳	۱۳,۶
۱۳۸۴	۱۲,۰
۱۳۸۵	۱۲,۴
۱۳۸۶	۱۷,۱
۱۳۸۷	۲۶,۷
۱۳۸۸	۱۰,۳
۱۳۸۹	۲۰,۰
۱۳۹۰	۳۶,۵
۱۳۹۱	۳۲,۷
۱۳۹۲	۳۶,۱
۱۳۹۳	۱۳,۷
۱۳۹۴	۱۳,۴

ج : شکاف درآمدی خانوارهای روستایی نسبت به خانوارهای شهری

جدول ۵ - متوسطه درآمد خانوارهای شهری و روستایی کشور

سال	متوسطه درآمد خانوار شهری ریال	متوسطه درآمد خانوار روستایی ریال	نسبت درآمدی خانوار روستایی به خانوار شهری (درصد)
۱۳۵۳	۱۸۶۶۹۸	۸۸۴۳۶	۴۷,۳۷
۱۳۵۴	۳۲۶۰۵۷	۱۱۱۹۱۶	۳۴,۳۲
۱۳۵۵	۳۸۷۳۹۳	۱۲۰۹۱۳	۳۱,۲۱
۱۳۵۶	۴۴۸۷۲۹	۱۶۶۳۰۸	۳۷,۰۶
۱۳۵۷	۴۸۱۵۸۸	۱۹۲۲۱۵	۳۹,۹۱
۱۳۵۸	۵۱۴۴۴۶	۲۱۳۲۸۵	۴۱,۴۶
۱۳۵۹	۶۰۸۸۴۹	۲۷۰۵۱۲	۴۴,۴۳
۱۳۶۰	۶۵۹۲۲۵	۳۱۲۱۴۳	۴۷,۳۵
۱۳۶۱	۷۰۹۶۰۱	۳۹۱۸۲۵	۵۵,۲۲
۱۳۶۲	۹۱۸۳۸۶	۴۷۱۹۲۷	۵۱,۳۹
۱۳۶۳	۱۰۳۴۱۷۰	۵۲۴۶۲۴	۵۰,۷۳
۱۳۶۴	۱۰۳۷۰۸۰	۵۳۱۰۹۴	۵۱,۲۱
۱۳۶۵	۱۱۲۶۶۳۹	۵۶۸۵۵۸	۵۰,۴۶
۱۳۶۶	۱۱۴۹۲۹۶	۷۲۳۲۰۵	۶۲,۹۳
۱۳۶۷	۱۳۳۹۹۷۰	۹۰۸۶۲۷	۶۷,۸۱
۱۳۶۸	۱۴۶۷۴۳۶	۱۰۱۲۲۸۴	۶۸,۹۸
۱۳۶۹	۲۰۱۰۵۴۷	۱۲۵۱۰۶۷	۶۲,۲۳

منبع نتایج هزینه درآمد خانوارهای شهری و روستایی . محاسبات توسط محقق

ادامه جدول ۵ - متوسطه درآمد خانوارهای شهری و روستایی کشور

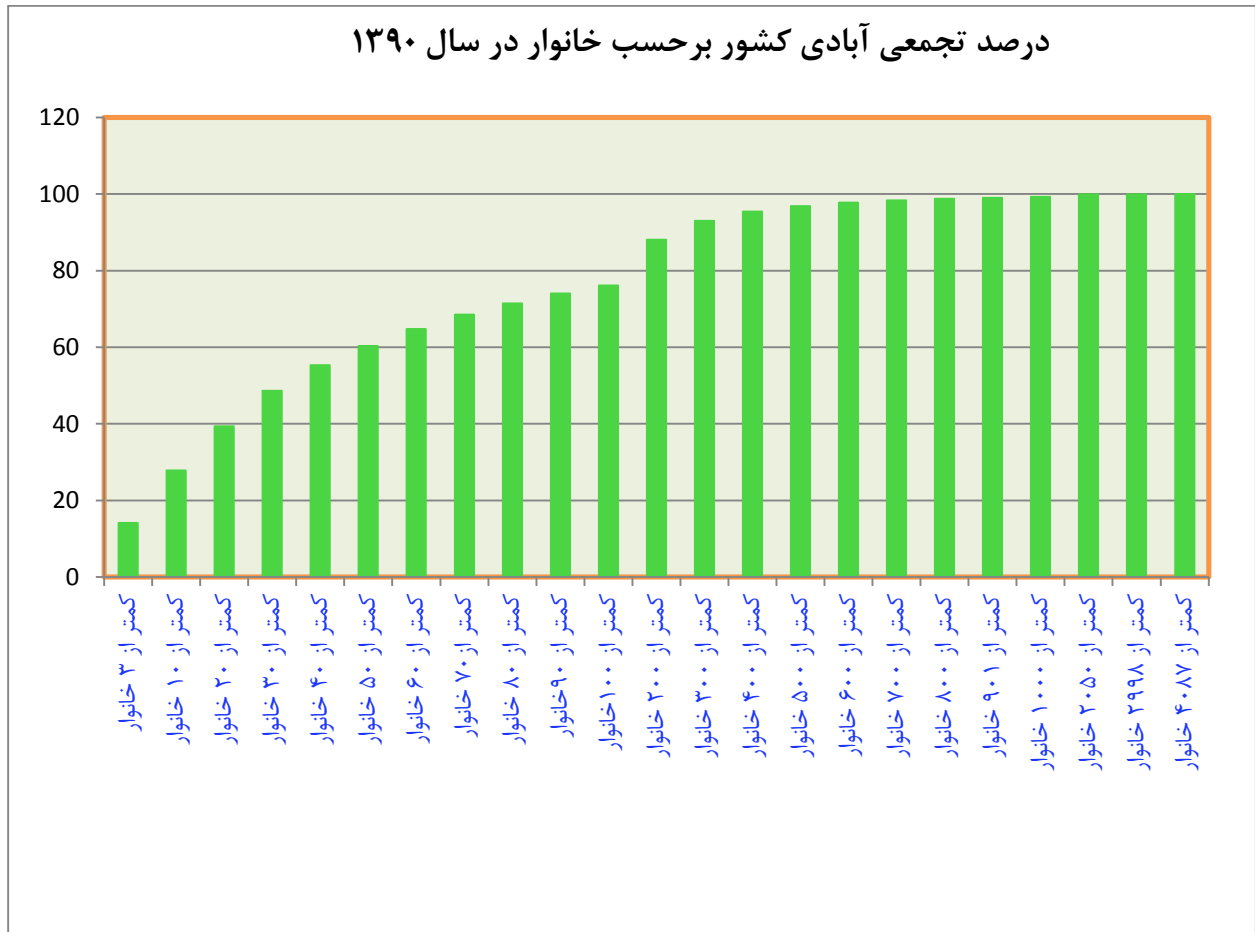
سال	متوسط درآمد خانوار شهری ریال	متوسطه درآمد خانوار روستایی ریال	نسبت درآمدی خانوار روستایی به خانوار شهری (درصد)
۱۳۷۰	۲۸۴۰۸۲۶	۱۵۶۳۱۲۵	۵۵,۰۲
۱۳۷۱	۳۵۴۱۲۷۷	۱۹۷۳۸۳۸	۵۵,۷۴
۱۳۷۲	۴۴۲۵۶۱۱	۲۲۷۹۷۶۴	۵۱,۵۱
۱۳۷۳	۵۷۲۹۷۳۲	۳۲۹۳۴۹۸	۵۷,۴۸
۱۳۷۴	۷۳۶۸۲۴۳	۴۵۶۱۳۴۸	۶۱,۹۱
۱۳۷۵	۹۸۷۹۳۵۸	۵۸۶۵۰۲۷	۵۹,۳۷
۱۳۷۶	۱۲۱۱۵۶۵۶	۷۴۴۴۸۱۶	۶۱,۴۵
۱۳۷۷	۱۵۱۵۱۸۹۴	۹۳۶۷۷۶۰	۶۱,۸۳
۱۳۷۸	۱۸۵۶۴۹۵۲	۱۱۵۶۱۵۳۴	۶۲,۲۸
۱۳۷۹	۲۲۳۸۷۷۲۵	۱۳۰۴۷۴۱۱	۵۸,۲۸
۱۳۸۰	۲۵۸۳۱۵۲۷	۱۵۲۰۰۱۴۹	۵۸,۸۴
۱۳۸۱	۳۳۱۰۴۸۶۸	۱۹۰۰۲۶۱۰	۵۷,۴
۱۳۸۲	۳۹۲۰۲۴۲۷	۲۴۰۴۰۴۲۱	۶۱,۳۲
۱۳۸۳	۴۷۲۶۷۷۸۴	۲۷۸۸۳۶۵۶	۵۸,۹۹
۱۳۸۴	۵۳۶۷۸۲۸۲	۳۴۴۷۴۶۸۶	۶۴,۲۲
۱۳۸۵	۶۵۵۰۹۱۰۸	۳۹۱۲۸۸۳۰	۵۹,۷۳
۱۳۸۶	۷۷۹۹۴۴۵۷	۴۷۱۰۶۹۴۹	۶۰,۴
۱۳۸۷	۸۸۲۱۹۳۸۶	۴۸۴۲۳۸۷۴	۵۴,۸۹
۱۳۸۸	۹۳۶۰۲۸۳۴	۵۲۴۳۷۶۰۰	۵۶,۰۲
۱۳۸۹	۱۰۶۱۵۵۹۷۴	۵۹۳۳۶۸۷۵	۵۵,۹
۱۳۹۰	۱۳۰۳۰۱۴۴۵	۷۹۷۲۶۹۴۸	۶۱,۱۹
۱۳۹۱	۱۶۷۲۴۱۴۴۲	۱۰۱۲۸۱۳۶۲	۶۰,۵۶
۱۳۹۲	۲۰۴۴۱۰۰۷۹	۱۲۰۹۵۵۲۷۸	۵۹,۱۷
۱۳۹۳	۲۴۱۳۱۸۰۰۰	۱۳۹۰۵۱۰۰۰	۵۷/۶

منبع نتایج هزینه درآمد خانوارهای شهری و روستایی . محاسبات توسط محقق

د : وضعیت آبادی های کشور

جدول ۶ - سهم تجمعی آبادی ها برحسب خانوار در سال ۱۳۹۰ (درصد)

درصد تجمعی آبادی	آبادی برحسب خانوار
۱۴,۱۳	کمتر از ۳ خانوار
۲۷,۸۱	کمتر از ۱۰ خانوار
۳۹,۳۵	کمتر از ۲۰ خانوار
۴۸,۶۷	کمتر از ۳۰ خانوار
۵۵,۳۱	کمتر از ۴۰ خانوار
۶۰,۳۲	کمتر از ۵۰ خانوار
۶۴,۷۹	کمتر از ۶۰ خانوار
۶۸,۴۹	کمتر از ۷۰ خانوار
۷۱,۴۵	کمتر از ۸۰ خانوار
۷۴,۰۱	کمتر از ۹۰ خانوار
۷۶,۱۳	کمتر از ۱۰۰ خانوار
۸۸,۰۴	کمتر از ۲۰۰ خانوار
۹۲,۹۸	کمتر از ۳۰۰ خانوار
۹۵,۳۸	کمتر از ۴۰۰ خانوار
۹۶,۸۲	کمتر از ۵۰۰ خانوار
۹۷,۷۳	کمتر از ۶۰۰ خانوار
۹۸,۳۳	کمتر از ۷۰۰ خانوار
۹۸,۷۳	کمتر از ۸۰۰ خانوار
۹۹,۰۴	کمتر از ۹۰۱ خانوار
۹۹,۲۷	کمتر از ۱۰۰۰ خانوار
۹۹,۸۹	کمتر از ۲۰۵۰ خانوار
۹۹,۹۶	کمتر از ۲۹۹۸ خانوار
۹۹,۹۹	کمتر از ۴۰۸۷ خانوار
۱۰۰۰	بیشتر از ۴۰۸۷

جدول ۷ - مقایسه سهم آبادی ها و جمعیت آبادی های کشور : ۱۳۹۰

استانها	تعداد آبادی	جمعیت آبادی (نفر)	سهم آبادی هر استان در کل آبادی کشور (درصد)	سهم جمعیت آبادی هر استان به جمعیت کل آبادی کشور
آذربایجان شرقی	۲۷۱۲	۱۱۴۴۵۵۳	۴,۳۹	۵,۳۶
آذربایجان غربی	۳۲۶۶	۱۱۴۳۷۶۸	۵,۲۹	۵,۳۵
اردبیل	۱۶۹۶	۴۴۸۴۴۴	۲,۷۵	۲,۱
اصفهان	۱۸۳۱	۷۰۷۳۷۶	۲,۹۷	۳,۳۱
البرز	۳۵۵	۲۲۶۶۷۰	۰,۵۷	۱,۰۶
ایلام	۶۶۸	۱۹۶۱۰۵	۱,۰۸	۰,۹۲
بوشهر	۶۲۳	۳۲۵۴۳۴	۱,۰۱	۱,۵۲
تهران	۷۵۷	۸۷۶۶۱۴	۱,۲۳	۴,۱
چهارمحال و بختیاری	۷۶۶	۳۷۲۳۵۱	۱,۲۴	۱,۷۴
خراسان جنوبی	۱۷۰۳	۲۸۹۱۰۴	۲,۷۶	۱,۳۵
خراسان رضوی	۳۳۳۵	۱۶۷۹۹۹۵	۵,۴	۷,۸۶
خراسان شمالی	۸۳۵	۴۱۸۴۷۴	۱,۳۵	۱,۹۶
خوزستان	۴۰۵۵	۱۲۹۳۲۷۹	۶,۵۷	۶,۰۵
زنجان	۹۳۵	۳۸۰۲۶۲	۱,۵۱	۱,۷۸
سمنان	۵۸۹	۱۴۳۷۱۶	۰,۹۵	۰,۶۷
سیستان و بلوچستان	۶۵۵۳	۱۲۷۷۴۰۲	۱۰,۶۱	۵,۹۸
فارس	۴۲۳۰	۱۴۶۱۸۴۰	۶,۸۵	۶,۸۴
قزوین	۸۴۲	۳۲۲۴۸۰	۱,۳۶	۱,۵۱
قم	۲۰۳	۵۵۳۳۹	۰,۳۳	۰,۲۶
کردستان	۱۷۰۲	۵۰۷۲۵۵	۲,۷۶	۲,۳۷
کرمان	۵۱۷۸	۱۲۳۳۰۹۷	۸,۳۹	۵,۷۷
کرمانشاه	۲۶۴۲	۵۸۳۳۶۹	۴,۲۸	۲,۷۳
کهگیلویه و بویراحمد	۱۶۷۶	۳۰۸۲۴۱	۲,۷۱	۱,۴۴
گلستان	۱۰۰۸	۸۶۹۷۲۴	۱,۶۳	۴,۰۷
گیلان	۲۵۹۱	۹۸۲۸۶۷	۴,۲	۴,۶
لرستان	۲۸۶۴	۶۷۳۵۹۳	۴,۶۴	۳,۱۵
مازندران	۲۹۷۵	۱۳۹۰۸۷۸	۴,۸۲	۶,۵۱
مرکزی	۱۲۱۰	۳۶۷۶۹۰	۱,۹۶	۱,۷۲
هرمزگان	۱۷۳۱	۷۸۴۷۹۸	۲,۸	۳,۶۷
همدان	۱۰۷۵	۷۱۶۳۷۹	۱,۷۴	۳,۳۵
یزد	۱۱۴۴	۱۸۱۵۹۴	۱,۸۵	۰,۸۵

نتایج : سرشماری عمومی نفوس مسکن ۱۳۹۰ - محاسبات توسط محقق

پیشنهادات :

پیشنهاد می‌شود دولت با توجه به امکانات و منابع موجود به زیرساخت های تولید در اقتصاد روستایی توجه ویژه‌ی داشته باشد . معمولاً دو نوع سیاست گذاری برای افزایش تولید مد نظر می باشد.

الف – سیاست های بالادستی : این سیاست ها معمولاً از سوی دولت امکان پذیر می باشد مانند:

- سیاست قیمت گذاری و تعرفه‌های گمرکی برای واردات محصولات کشاورزی و معدنی و برای صادرکنندگان امتیاز های تشویقی
 - R & D تحقیق و توسعه در بخش کشاورزی پایدار ، آب و محیط زیست
 - تخصیص بودجه عمرانی به زیرساخت های کشاورزی مانند : ایجاد سد و کانال‌های آبرسانی ، تسطیح زمین های زراعی ، جاده ، صدور سند مالکیت زمین به بهره برداران کشاورزی و تخصیص اعتبار نوسازی و مقاوم سازی خانه های روستایی
 - تنظیم و تدوین قوانین مالیاتی بر محیط زیستی ، اصلاح قوانین ارث ، آموزش همگانی برای ارتقاء بهره وری از طریق رسانه های عمومی صدا و سیما و آموزشکارگاهی
 - اعطای تسهیلات به ایجاد صنایع تبدیلی محصولات کشاورزی
- ب – سیاست پائین دستی : این سیاست ها معمولاً دو سوپه می باشد ، از یک سو سازمان های امور کشاورزی و تعاونی های روستایی به منظور بازاریابی محصولات کشاورزی و از سوی دیگر کشاورزان به منظور تولید با کیفیت ، کشت های بهینه ، ارتقاء بهره وری زمین ، تنوع کشت با توجه به قیمت بازار و سلیقه مصرف کننده

سایر پیشنهادات :

در بخش کشاورزی :

می‌دانیم آب بعنوان یک نهاده بسیار مهم در تولید بخش کشاورزی و در سایر بخش های اقتصادی بشمار می رود. بهسازی و ایجاد زیرساخت های بخش آب، ساخت سد و مهارت آب های سطحی و کانال های آبرسانی .

- تسطیح کامل زمین های زراعی

- آموزش های لازم به بهره برداری برای ارتقاء بهره وری و کارایی تولید در بخش کشاورزی زراعت ، دامداری و باغداری از طریق سازمان های آموزش فنی و حرفه ای و جهاد کشاورزی

- بازاریابی محصولات کشاورزی از طریق سامانه های الکترونیکی ، ایجاد شهرک های کشاورزی و تعاونی های روستایی

در بخش صنعت :

- ایجاد صنایع غذایی و آشامیدنی تبدیلی محصولات کشاورزی و شیلات در جوار آبادی های دارای پتانسیل تولید

- ایجاد شهرک های معدنی ویژه ی اقتصاد معدنی

- ایجاد نیروگاه های بادی در مکان های دارای پتانسیل تولید

در بخش خدمات: امور عمومی دولت

- برای ارزیابی عملکرد سیاست مالی دولت ، لازم است بودجه جاری و عمرانی روستایی در قالب برنامه ای جداگانه در بودجه کل کشور آورده شود.

- دولت می تواند از محل مالیات ، خسارات زیست محیطی ناشی از فعالیت های صنعتی و معدنی را برای توسعه روستایی و بهبود رفاه زندگی خانوارها و کمک به بخش های اقتصاد روستایی هزینه نماید.

بخش حمل و نقل و ساختمان :

حمل و نقل و ارتباطات جاده ای یکی از مولفه ها مهم برای دسترسی به بازار محصولات کشاورزی و معدنی است و لذا پیشنهاد می شود دولت هر سال میزان ایجاد راه های روستایی و آسفالت راه های روستایی را برای توسعه روستایی اقدام نماید.از آنجا بخشی ساختمان مسکونی ویلاها در آبادی ها بعنوان اقامتگاه دوم و تفریحی خانوارها می باشد و خانوارها اقامتگاه دائم و سکونت دائم ندارد. معمولاً حمل و نقل و جابجایی اینگونه خانوار از وسایل شخصی شان انجام می گیرد. لذا بهبود راه و جاده ، بهداشت محیط و سالم بودن آب مصرفی و امکانات و تسهیلات خانوار و گاز رسانی می تواند ماندگاری این افراد را فراهم نمایند.

بخش بهداشت و درمان : ایجاد درمانگاه ها عمومی در آبادی های دارای جمعیت ۲۰۰۰ نفر و بالاتر و اختصاص سهمیه دانشگاه به بهداشت و درمان برای جذب نیروی های بومی با تعهدات خدمت در حوزه روستایی

در بخش آموزش

- شناسایی آبادی های که دانش آموزان آنها به حد نصاب نمی باشد. با تجمیع چند آبادی و ایجاد مدارس شبانه روزی

- تدوین قوانین به کارگیری افراد دارای تحصیلات عالی در شورا ها و دهیاری های روستایی کشور

- گسترش بخش خدمات فرهنگی ، ورزشی ، تفریحی با ایجاد اماکن ورزشی در جامعه روستایی